

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2018/19:38

Fredagen den 14 juni

§ 1 Val av andre vice ordförande

EU-nämnden valde ny andre vice ordförande.
Inga uppteckningar gjordes.
Se protokoll 2018/19:38.

§ 2 Utrikes frågor gemensam session utrikes- och försvarsministrar
Utrikesminister Margot Wallström
Försvarsminister Peter Hultqvist
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 17 juni 2019

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkomna hit, utrikesminister Margot Wallström och försvarsminister Peter Hultqvist! Vi går direkt på dagordningspunkt 5, Bedömning av den globala strategin, där utrikesministern och försvarsministern har en gemensam punkt.

Anf. 2 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Fru ordförande! Jag tackar för möjligheten att vara här. Jag tänker inleda med några kortare reflektioner kring de försvars- och säkerhetspolitiska aspekterna av genomlysningssrapporten om EU:s globala strategi.

Vid mötet kommer jag att fokusera på säkerhet och försvar och ge extra utrymme till pågående och framtida arbete med EU:s försvarsinitiativ. I det fortsatta arbetet kommer regeringen likt tidigare att understryka vikten av att implementera och konsolidera de försvarsinitiativ som följt i strategins spår. Regeringen välkomnar den solida genomgången av de betydande framsteg som gjorts de senaste åren inom säkerhet och försvar samt förslag på framtida prioriteringar.

Regeringen invänder mot skrivningar i genomlysningssrapporten om den globala strategin om att arbetet skulle ha som syfte att skapa förutsättningar för en europeisk säkerhets- och försvarsunion eller för den delen europeisk strategisk autonomi. Utvecklingen syftar snarare till att Europa ska ta ett ökat ansvar för sin egen säkerhet genom bättre krishanteringsförmåga och stärkt samlad försvarsförmåga, något som ligger i Sveriges och EU:s intresse. Sverige stöder och bidrar aktivt till detta arbete.

I samband med kommande FAC avser rådet att anta slutsatser som belyser hur framsteg skett inom flera områden inom EU på området säkerhet och försvar. Jag syftar främst på de olika försvarsinitiativen Pesco, CARD och försvarsfonden EDF, men även områden som EU–Nato-samarbetet, hybrid och militär rörlighet berördes i slutsatserna.

Vad gäller Pescosamarbetet välkomnar regeringen att Pesco nu genomfört sin första årliga planeringscykel. För att uppnå ett så effektivt samarbete som möjligt har regeringen understrukit vikten av att genomförandet av Pesco måste ske i samklang med nationella processer och nationell planering samt att det är viktigt att säkerställa koherens mellan försvarsinitiativen. Vidare fortsätter regeringen att understryka att ett effektivt samarbete förutsätter effektiva, ändamålsenliga, lätta och flexibla processer. Diskussionen om Pesco förutses även beröra förhandlingarna om de generella villkoren för deltagande av tredjeland i Pescoprojekt. Inget beslut väntas dock fattas vid detta tillfälle. Regeringen fortsätter att med kraft driva att öppenhet och flexibilitet ska vara vägledande för utformningen av tredjelandsdeltagande.

Avslutningsvis vill jag notera att säkerhet och försvar förblir en central del av den globala strategin.

Anf. 3 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det här har att göra med att det vid FAC förväntas en diskussion om genomlysning av den globala strategin. Detta har ni fått ta del av. Det är Federica Mogherinis egen rapport, kan man säga, ett slags testamente över vad som har åstadkommits under hennes mandatperiod. Rapporten innehåller inga konkreta förslag som rådet ska ta ställning till. Den kommer heller inte att antas av rådet. Däremot förutses separata rådsslutsatser om multilateralism liksom om säkerhet och försvar.

Regeringen stöder förstås EU:s globala strategi. Vi tog ju faktiskt initiativ till att det blev en global strategi som den strategiska plattformen för EU:s agerande på utrikesområdet. I ljuset av utmaningarna mot en regelbaserad världsordning och förändringarna i den globala maktbalansen måste EU stärka sin förmåga som global aktör.

Vi välkomnar genomlysningen av strategin. Den visar att de övergripande prioriteringarna är lika relevanta nu som när den presenterades 2016. Prioriteringarna är säkerhet och försvar, stöd till multilateralism och regionala samarbeten, resiliens i vårt bredare grannskap och en integrerad ansats till hanteringen av kriser och konflikter.

Regeringen hade gärna sett att översynen innehöll fler konkreta förslag för att stärka EU som global aktör. Det handlar så att säga om hur vi ska behålla vår roll i världen.

Vid FAC kommer jag att betona att det är viktigt att vi utvecklar EU:s arbete inom de olika områdena. EU-enighet och stärkt samverkan mellan olika politikområden och instrument är centralt för att vi till exempel ska kunna möta nya strategiska utmaningar, som Kinas globala ambitioner, cyber- och hybridhot liksom klimatförändringar. Regeringen stöder inriktningen att EU ska ta en ledande roll i att försvara och utveckla det multilaterala samarbetet. Men EU:s politiska stöd måste också omsättas i konkreta åtgärder, och det har vi verkat för inom ramen för de slutsatser som antas om multilateralism.

Vidare och till sist avser vi att betona vikten av att EU stärker arbetet med att främja mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer för långsiktig stabilitet, både i vårt grannskap och globalt. Vi kommer också att understryka att jämställdhet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, kvinnor, fred och säkerhet liksom klimat och säkerhet utgör centrala delar i denna strävan.

Vi välkomnar genomgången av de betydande framsteg som har gjorts inom säkerhet och försvar och förslag på framtida prioriteringar. I rådsslutsatserna om säkerhet och försvar har regeringen särskilt lyft fram den civila pakten, klimat och säkerhet liksom samarbetet mellan EU och FN. Detta är också områden som vi konsekvent har hävdat under diskussionerna om de här frågorna.

Anf. 4 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Jag tackar ministrarna för föredragningarna.

Vi är djupt eniga med regeringen om att vi vill undvika en utveckling mot en strategisk autonomi inom EU. Vi tror att det skulle kunna ha negativa implikationer för den transatlantiska länken. Vi vill också se ett inkluderande samarbete med tredje part.

Jag skulle gärna vilja ha ett förtydligande från försvarsministern av hur han tolkar innebörden av en europeisk säkerhets- och försvarsunion. Vad är det av det som ligger i begreppet som skulle göra att regeringen känner en tveksamhet inför detta i ljuset av att vi har en samsyn kring att vi vill stärka EU:s säkerhets- och försvarspolitik?

Anf. 5 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag tackar för föredragningarna.

Det är väl inte okänt att Vänsterpartiet har en annan inställning i försvarsfrågorna och utrikesfrågorna när det gäller EU. Jag vill därför i det här läget redogöra för Vänsterpartiets ståndpunkt.

Vi menar att en oberoende och militärt alliansfri utrikespolitik är avgörande för Sveriges handlingsfrihet även i framtiden. Vi vill att Sverige främst ska inrikta sin internationella säkerhetspolitik på fredliga lösningar och på att förebygga kriser snarare än att förespråka militära lösningar. Vi ser att starka krafter inom EU arbetar för att militarisera unionen. Federalistiska strömningar vill se ett militariserat Europas förenta stater, och det europeiska militära industriella komplexet ser sin chans att göra pengar på vapen och militär utrustning. Vi motsätter oss den utvecklingen och menar att Sverige också ska göra det. Vi värnar den svenska alliansfriheten. Vi menar att inga EU-pengar ska gå till upprustning.

I den här genomlysningen tycker vi att EU närmar sig Nato på ett oroväckande sätt. Eftersom många EU-stater inte är medlemmar i Nato och inte har för avsikt att bli det känns det lite oroande att vi ska fördjupa samarbetet med Nato.

Försvarsministern nämnde också Pesco i sin föredragning. Jag vill vara tydlig med att Vänsterpartiet inte stöder satsningen på Pesco.

Anf. 6 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru ordförande! Sverigedemokraternas hållning är generellt sett känd. Men vi kan tycka att regeringen borde föreslå att även migrationen tydligt lyfts fram i den här översynen av EU:s globala strategi, separat från säkerhet och fred. Den förtjänar det. Att regeringen vill stärka det militära samarbetet i EU:s försvarspolitik är också fel väg att gå, anser vi. Vi motsätter oss EU:s ambitioner att bygga en EU-armé med militära förmågor. En EU-armé är ett betydande frånkiv från vad ursprungstanken med EU-samarbetet avsåg. Vi föreslår att regeringen i stället framför en ambition om att EU bör hålla sig till sina kärnuppgifter. Uppbyggnad av en EU-armé ingår inte där.

Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag tackar så mycket för föredragningarna från er båda två.

Detta är ett oerhört viktigt område, och det finns många oerhört viktiga värden att försvara och stå upp för. Ibland har man ändå förhoppningen om att det aldrig behöver bli försvar av om man har tillräckligt med muskler. Men jag tror att det är oerhört viktigt, precis som ni beskriver i era ståndpunkter, att det här är viktiga värden att stå upp för.

Det jag funderar på är mer en fördjupning. För det vid de här tillfällena någon diskussion om effektiviteten och möjligheten att komma till skott när så behövs och när det finns värden som är hotade? Beslutsprocesserna

Anf. 8 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Fru ordförande! Jag glömde en sak. Jag redogjorde visserligen för Vänsterpartiets ståndpunkt när det gäller den globala strategin, men jag glömde nämna att jag tycker att det är väldigt bra att regeringen har fokus på mänskliga rättigheter, demokrati, jämställdhet och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Det är en inriktning som jag i högsta grad stöder.

Anf. 9 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Först vill jag säga att EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik är medlemsstaternas kompetensområde. Det är alltså ett mellanstatligt samarbete det handlar om. Det här är fastställt i EU-fördraget. Det föreligger inga konkreta förslag som utmanar EU-fördragets grunder. Jag tycker att det är viktigt att göra detta klart för sig, så att man inte drar iväg i tankarna om vad det här egentligen innebär.

När det gäller den strategiska autonomin är det som jag uppfattar det ett begrepp som tolkas på rätt så olika sätt beroende på vem som säger det och vilken målsättningen är. Det vi utgår från är att det handlar om att stärka EU:s egen förmåga och att det går hand i hand med att EU utvecklar samarbete med FN, Nato och andra strategiska partner. Sedan är det angeläget att stärka samarbetet generellt i Europa och även samarbetet med Storbritannien och Norge.

Vi anser att det ska finnas ett fokus på att kunna genomföra krishanteringsinsatser tillsammans med partner när det är möjligt, på egen hand eller tillsammans.

Vi vill motverka direkt strategisk autonomi i industriell mening. Vi vill inte ha en utveckling mot någon sorts europeisk protektionism eller att vi konsoliderar försvarsindustrin enbart i någon sorts europeisk mening.

När det gäller Pescoprojekten driver vi hårt att tredjeländer ska kunna ingå i dem. Det bottnar bland annat i att brittiska och amerikanska intressen äger delar av svensk försvarsindustri.

När det gäller en EU-armé ligger det inget konkret sådant förslag på bordet. Däremot förekommer det från tid till annan inslag i debatten från olika håll. Jag vet inte hur man i konkret mening vill formulera detta om man nu skulle börja prata i konkreta termer. Jag kan konstatera att ordet används, men jag har inte uppfattat skarpa förslag som förändrar den mellanstatliga kompetensen i detta. Det är viktigt att ha klart för sig så att man inte rullar iväg för snabbt.

Det finns olika uppfattningar om olika saker inom EU, och det finns breda spänningsfält och olika intressen. Det är den miljön man har att verka i.

Jag kan också konstatera att begreppet strategisk autonomi numera börjat fasas in i någonting som heter cooperative autonomy. Det är inte heller fullständigt definierat i alla delar, men vad jag tror är viktigt för svensk del är att vi i dessa diskussioner och förhandlingar hela tiden hävdar det mellanstatliga perspektivet. Jag tror att det är det absolut viktigaste, för vi måste ha detta som beslut på den nationella nivån.

När det gäller effektiviteten kan man ha många synpunkter på EU och dess konstruktion. Men om man tittar på andan i samarbetena – i Pescoprojekt, i försvarsfonden, i Edas sätt att jobba – ser man att ambitionen är att de ska leda till ökad effektivitet och bättre samlad resursanvändning på de områden där man utifrån mellanstatliga beslut kommer fram till att man ska samarbeta. Den ambitionsnivån finns med i detta.

Anf. 10 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag kan lägga till att i grunden finns det naturligtvis också en syn att Europa behöver ta ett större ansvar för sin egen säkerhet. Hur gör man det genom det mellanstatliga samarbetet?

Båda dessa element måste finnas med, och vi har verkligen insisterat på att en civil del alltid måste finnas och att den bör vara framträdande.

När det gäller migrationsfrågorna och hur de hör ihop med detta kan man säga att det finns en ambition att man ska integrera migration i EU:s utrikes- och säkerhetspolitik. Därför har man också partnerskapsramen med tredjeländer.

Också här går det ut på att se till att vi åtgärdar grundorsakerna till att människor ger sig av på flykt – att vi ger stöd till dessa länder för att de ska kunna utvecklas, ha utbildning och framtidsutsikter för sina unga och bekämpa fattigdom.

Det finns en rad olika projekt, inte minst i Vallettaprogrammet, som handlar om just detta – att man ska hjälpa människor där de bor. I vårt grannskap och framför allt i Nordafrika är det oerhört viktigt att vi gör det på det sättet.

Det finns inte direkt nämnt i det här programmet, men det finns i ramen och i relationen till utrikes- och säkerhetspolitiken.

Anf. 11 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Vi har centrala säkerhetspolitiska intressen att vårda kopplade till den transatlantiska länken. Det handlar om både säkerhetspolitiska och militärtekniska intressen.

Min fråga gäller dock den europeiska säkerhets- och försvarsunionen. Vad är innehållet i den som regeringen är skeptisk till? Jag skulle vilja få det förtydligt.

Vi har ju en säkerhetsunion kopplad till intern säkerhet, där vi samarbetar mot organiserad brottslighet, cyberbrottslighet och desinformation. Men jag tolkade försvarsministern som att regeringen är kritisk till just den europeiska säkerhets- och försvarsunionen.

Jag skulle vilja veta vad innehållet är i unionen som man är skeptisk till.

Anf. 12 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Problematiken i det sammanhanget är ju den att man från olika håll läser in olika saker i försvars- och säkerhetsunionen.

Det finns ingen tydlig definition och inget konkret förslag, utan det finns olika tolkningar. Det finns ett begrepp som man har fört fram. Genomlysningen och arbetet med att definiera detta kommer att pågå under vad jag ser som en avsevärd tid framöver.

Ett av problemen i hela EU är att det lanseras olika begrepp utifrån olika intressen. Om jag ska våga mig på att vara lite öppen kan jag säga att olika intressen från tid till annan lanserar en lång rad begrepp. Ett land kan liksom syfta till en särskild utveckling som man av något skäl anser att man vill ha medan ett annat land tolkar detta på ett helt annat sätt. Sedan blir det naturligtvis en förhandlingsprocess.

Detta är alltså en fråga som jag tror att man kommer att arbeta med under en längre tid framöver när det gäller definitionen. Det viktigaste i alltihop är ändå att den mellanstatliga nivån bevaras. Det vi talar om nu är ju visioner inför framtiden som tolkas på olika sätt på olika håll.

Anf. 13 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag kanske också ska påminna om vad det är vi vill åstadkomma med den globala strategin. Vi försöker samla ihop flera olika mål.

Det handlar om att bemöta olika externa konflikter och kriser. Där har vi en del militära operationer, till exempel Operation Atalanta och det vi gör för att motverka svältkatastrofer i Somalia.

Det handlar om att bygga upp partners kapacitet, till exempel när vi ger stöd till säkerhetssektorreform i Ukraina och i en rad andra fall.

Vi behöver också skydda unionen och dess medborgare.

Vi försöker göra alla dessa saker samt åstadkomma säkerhet och stabilitet utanför unionens gränser. Som Johannes Hahn brukar säga: Vi exporterar stabilitet, eller också importerar vi instabilitet om vi inte hjälper till exempel länderna på västra Balkan.

Allt detta försöker vi få ihop baserat på en syn på hur vi ska samverka, fatta beslut och försöka vara effektiva i allt vi gör. Det är en hög ambitionsnivå.

Men vi är också medvetna om den roll som EU behöver spela runt om i världen. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 14 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Jag kan bara säga att den transatlantiska länken är ett samarbete som vi i praktiska sammanhang har utvecklat ordentligt under den senaste fyra- eller femårsperioden. Jag glömde bort att kommentera det tidigare.

Hela vår strategi är alltså att klara relationen till EU men också de bilaterala och multilaterala relationerna till olika intressenter som inte är med i EU.

Om nu Storbritannien lämnar unionen – det har vi ju inte sett slutet på än – har jag uppfattat att deras commitment till säkerheten i Europa ändå ligger fast. Det ligger i vårt intresse att fortsätta det försvars- och säkerhetspolitiska samarbete vi har med Storbritannien.

När det gäller EU och Nato är överenskommelsen den att man ska samarbeta när det gäller hybrid och cyber. Sedan ska man driva verksamheterna parallellt. Man ska inte ha överlappande verksamhet.

Anf. 15 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag ska tydliggöra att när jag i mitt tidigare anförande talade om vad Vänsterpartiet anser ska vara vår politik är det också den politik som jag menar att regeringen borde ha. Jag vill därmed anmäla en avvikande mening.

2018/19:38
14 juni

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Bra! Det är en påminnelse till alla att vi är tydliga med när vi vill lämna en avvikande mening och när vi framför ståndpunkter som kanske inte riktigt har med dagordningen att göra men som ändå förtjänar att nämnas i sammanhanget.

Då finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet.

Tack så mycket för i dag, försvarsministern! Du kanske hinner med ett statsbesök också.

§ 3 Utrikes frågor

Utrikesminister Margot Wallström

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor den 13 maj 2019

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor den 17 juni 2019

2018/19:38

14 juni

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Då fortsätter vi vårt möte med utrikesministern.

Vi går tillbaka till punkten om återrapporten.

Anf. 18 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Som vanligt hoppas jag att nämnden har fått ta del av den skriftliga rapporteringen från rådsmötet den 13 maj. Vi hade ingen lunchdiskussion vid detta möte, utan nämnden har fått rapportering från hela mötet.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Då går vi vidare till information och samråd och dagordningspunkt 3, Aktuella frågor.

Anf. 20 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Mogherini väntas i inledningen till mötet som vanligt ta upp aktuella frågor. Det vi har fått reda på är att hon tänker ta upp Venezuela och Helms–Burton-lagen. Vi tror att också Moldavien kan komma upp.

Tillsammans med den polska utrikesministern tänker jag informera om vårt gemensamma besök i Kiev den 30–31 maj.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, GUSP:s effektivitet.

Anf. 22 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Här kommer det att föras en diskussion om hur vi ska säkerställa en effektiv gemensam utrikes- och säkerhetspolitik med fokus på våra arbetsmetoder. Inga rådsslutsatser förutses här.

Diskussionen sker också mot bakgrund av att vi har allt svårare och mer komplexa kriser och utmaningar både i grannskapet och globalt och att det ställer större krav på EU:s förmåga att agera.

EU är förstas även fortsättningsvis Sveriges centrala utrikespolitiska plattform. Därför har vi liksom alla andra ett starkt intresse av en stark och väl fungerande gemensam utrikes- och säkerhetspolitik.

Det finns flera praktiska åtgärder som skulle kunna stärka vårt arbete och vår roll på det utrikespolitiska området.

Från regeringens sida tycker vi till exempel att kapaciteten för analys och policyformulering hos den europeiska utrikestjänsten EAS ska stärkas.

Också samverkan mellan utrikestjänsten och medlemsländerna behöver stärkas, både i Bryssel och ute i fält.

Vi vill se att FAC stärks som ett forum för de strategiska policydiskussionerna med fokus på vad EU konkret kan göra i olika sammanhang.

Även här gäller som alltid att om vi kan vara eniga blir vi starka, och det är en förutsättning för att vi ska kunna agera som en stark och trovärdig global aktör.

Nu ser vi allt oftare enskilda medlemsländer som i förhandlingar går emot EU:s grundläggande värderingar. Här har den höga representanten ett särskilt ansvar att säkerställa att vi kan vara eniga. Samtidigt har alla medlemsländer anslutit sig till EU-fördragets alla delar.

Det finns inga konkreta förslag på lösningar på den rådande situationen, men jag tror att det är viktigt att problemet diskuteras och att vi talar om hur vi ibland kanske behöver sätta mer tydlig och öppen press på ett medlemsland, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< som går emot alla andra och hindrar oss från att gå framåt eller ens upprepa väl etablerade positioner från EU:s sida. Det försvagar oss och försvårar ett gemensamt agerande i viktiga frågor.

Anf. 23 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru ordförande! För oss är det ju Sverige som är Sveriges centrala utrikespolitiska plattform och inte EU.

Vi har naturligtvis ett intresse av att ha samarbete på olika sätt inom EU för att driva utrikespolitik, men det är i första hand Sveriges intressen som ska spela roll. Vi menar att EU inte ska styra vår utrikespolitik.

Anf. 24 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Vi delar uppfattningen att EU är vår viktigaste utrikespolitiska plattform.

Jag har två frågor till utrikesministern. Förväntar sig utrikesministern en diskussion under mötet om förekomsten av omröstningar med kvalificerad majoritet i utrikespolitiken? Förväntar hon sig en diskussion kopplat till att eventuellt införa ett europeiskt säkerhetsråd? Jag vet att det har funnits tankar om detta från tysk och fransk sida.

Anf. 25 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Jag har inga synpunkter på regeringens ståndpunkt i frågan, men jag vill ändå även här passa på att framföra att vi i Vänsterpartiet är tveksamma till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Vi vill att utrikespolitiken återgår till att bli en helt nationell kompetens. Men jag har ingen avvikande mening och inga synpunkter på själva ståndpunkten.

Anf. 26 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det är ju ett mellanstatligt samarbete – det är viktigt att säga. Jag har svårt att se vad det finns för något som vi skulle kunna lösa alldeles på egen hand. Det finns ju ingenting som vi kan säga att vi klarar av helt och hållet ensamma på nationell nivå. Ge mig något exempel på vad det skulle kunna vara när det gäller utrikes- och säkerhetspolitik!

Det är så självklart att utrikespolitik i dag också i själva verket blir inrikespolitik, och att vi blir starkare om vi håller ihop utifrån

gemensamma värderingar. Exempelvis handelspolitiken är ju på EU-nivå och beslutas av EU. Hur skulle vi kunna påverka världen om vi skulle återgå till att tro att vi inte ska samarbeta med några länder? Detta är ju ett samarbete. Vi beslutar fortfarande själva. Det är ett mellanstatligt samarbete som är tydligt reglerat. Jag vill bara säga att det är önsketänkande att det skulle finnas en sådan väg framåt.

Det kan finnas de som tycker att man borde ha kvalificerad majoritet och sådana omröstningar. Jag tror säkert att detta kommer att komma upp ibland när vi talar om till exempel att Ungern motsätter sig sådant som handlar om att helt enkelt fastställa hur vi ser på mänskliga rättigheter. De har också förhindrat oss att göra ett samlat inlägg i Genève.

Men detta kräver en fördragsändring¹, och det finns ingen aptit någonstans att börja ändra i fördragen. Jag tror alltså att det är helt utsiktslöst, och det anser vi också. Dessutom är risken med detta att >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< som har ett intresse av ett försvagat EU, ständigt kommer att vilja försöka driva in kilar mellan medlemsländerna så att vi i fråga efter fråga får omröstningar med kvalificerad majoritet i stället för att faktiskt förhandla oss fram och försöka nå en gemensam hållning.

Detta är baksidan, även om man kan förstå att det kan finnas tillfällen när vi ändå skulle kunna göra ett uttalande av till exempel EU-27. Men man ska komma ihåg att det här är den stora risken och baksidan med detta. Men det skulle som sagt kräva att man ändrar i fördragen.²

Detta med ett europeiskt säkerhetsråd finns inte på dagordningen över huvud taget. Jag tror att alla länder vill ha sin egen intelligens och sina egna underrättelser. Det är ju så här EU-samarbetet ofta ser ut. Det kan finnas länder som vill gå längre, men här hålls det tillbaka av den balans som existerar bland EU:s medlemsländer, där några vill hålla tillbaka och tycker att det räcker väl som det är nu och att det även i fortsättningen ska vara ett mellanstatligt samarbete.

Vi tror inte att förslaget om kvalificerad majoritet kommer att diskuteras alls, men det finns de som har framfört det. Juncker har också framfört det, nästan lite desperat efter att vi tyvärr har sett för många exempel på hur ett par medlemsländer kan hindra oss allihop.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Ibland är hot mer effektiva innan de verkställs.

Anf. 28 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Vi ska inte ha någon politisk debatt, men när det gäller ministrarnas påstående om att man inte kan lösa något på egen hand innebär Vänsterpartiets ståndpunkt inte att vi anser att vi ska lösa allt på egen hand. Det vi ser när det gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och det ministrarna sa om att hitta en balans och att hållas tillbaka är att samarbetet inte alltid fungerar.

¹ Utrikesminister Margot Wallström har i efterhand meddelat att det inte krävs en fördragsändring.

² Utrikesminister Margot Wallström har i efterhand meddelat att det inte krävs en fördragsändring.

Att ha en egen kompetens innebär inte att man inte samarbetar. Vi ser bara att den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken har stora brister.

Anf. 29 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Sudan.

Anf. 30 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Rådet ska ha en diskussion om Sudan mot bakgrund av den ganska dramatiska utvecklingen i landet. Inga rådsslutsatser förutses här heller. Afrikanska unionens sändebud till Sudan, Mohamed Labbat, väntas delta via videolänk.

Sedan före presidenten al-Bashir avsattes i april har det pågått förhandlingar mellan militärrådet och oppositionen om hur ett övergångsstyre ska sättas samman. Förhandlingarna bröt samman i början av juni när säkerhetsstyrkor attackerade demonstrationsområdet i Khartoum.

Regeringen verkar för att EU ska stärka sin dialog med Sudan, med i synnerhet Afrikanska unionen i en ledande roll och även med FN och andra aktörer. Vi välkomnar att det finns en samsyn inom EU om vikten av att makten överlämnas till ett civilt lett övergångsstyre. Detta bör ske skyndsamt och fredligt och i samråd med oppositionen.

Regeringen har tillsammans med EU och bilateralt kraftigt fördömt det våld som sudanesiska säkerhetsstyrkor utövat mot fredliga demonstranter. Detta inkluderar även sexuellt våld, som har rapporterats på sistone. En oberoende och transparent utredning behöver tillsättas.

Regeringen uppmärksammar den viktiga roll som kvinnor och unga människor har spelat i proteströrelsen. Det är viktigt att dessa grupper får reellt politisk inflytande nu. Vi lyfter upp detta i EU, och vi tänker också stödja dessa grupper genom biståndet.

Frågor har de senaste dagarna lyfts gällande EU:s stöd i Sudan och huruvida det skulle ha gått till säkerhetsstyrkan Rapid Support Forces, RSF. EU:s stöd i Sudan följer strikta principer, och Utrikesdepartementet har fått kvittens på att de följs och att inga EU-medel går till RSF, direkt eller indirekt. Frågan aktualiserades för flera år sedan, och kommissionen har sedan dess varit tydlig med att inga EU-medel når RSF.

Anf. 31 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Tack för föredragningen! Vi stöder helt och fullt regeringens inriktning, men vi vill också trycka på behovet av en långsiktig internationell närvaro.

Anf. 32 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Detta är något som säkert kan komma att diskuteras.

Anf. 33 ORDFÖRANDE:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till punkt 7, Lunch med Jordaniens utrikesminister.

Anf. 34 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Den höga representanten har bjudit in Jordaniens utrikesminister Ayman Safadi till en informell diskussion över lunchen. Fokus för diskussionen är fredsprocessen i Mellanöstern, och där har Jordanien traditionellt och sedan lång tid spelat en viktig roll.

Regeringen välkomnar att EU:s utrikesministrar ges tillfälle att diskutera frågor som rör fredsprocessen i Mellanöstern med en företrädare för ett väldigt centralt grannland. Det är också välkommet tidsmässigt. En ekonomisk workshop äger nämligen rum i Bahrain den 25 juni, då tanken är att den första delen av en amerikansk fredsplan ska presenteras.

Vid FAC kommer vi att betona vikten av ett enigt och gemensamt budskap från EU:s sida, som innebär ett uttalat stöd till Jordaniens roll i regionen, inklusive den väktarroll de har när det gäller de heliga platserna i Jerusalem och även deras arbete för FN-organet Unrwa.

Vi betonar vikten av samarbete mellan EU och de arabiska länderna i regionen. Vi vill bekräfta EU:s sedan länge fastlagda folkrättsbaserade politik gällande fredsprocessen i Mellanöstern och det fortsatta EU-stödet för tvåstatslösningen och Unrwa samt en fortsatt tydlig linje som går ut på att EU inte kommer att acceptera en amerikansk plan som bara innehåller en ekonomisk del.

EU är enigt om att en långsiktig fred kräver en tvåstatslösning, där Israel och Palestina lever sida vid sida i fredlig samexistens. Denna lösning ska framförhandlas mellan parterna, inklusive lösningar på slutstatusfrågorna, som de kallas. De rör gränserna, flyktingars rätt till återvändande och Jerusalems status som huvudstad i båda länderna.

Vi måste kunna behålla en folkrättsbaserad syn på konflikten och samtidigt vara Israels vän. Här ingår att stå upp för Israels legitima säkerhetsbehov. Eftersom jag nyligen träffat Ayman Safadi är jag säker på att han kommer att ha många synpunkter på vägen framåt. Hittills har Jordanien spelat en konstruktiv roll i alla sådana här diskussioner.

Anf. 35 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru ordförande! Vi menar att regeringens ensidiga ståndpunkter i denna konflikt är skadliga för fredsprocessen. Det är inte minst viktigt att försöka återskapa en god relation till Israel, laga tidigare skadade relationer och därmed också tydligt markera stödet för staten Israel och dess rätt att existera och skydda sig. Detta bör inkluderas när man står inför en tvåstatslösning. Detta borde regeringen framföra som Sveriges ståndpunkt.

Beträffande Unrwa har vi tidigare varit tydliga med att vi är väldigt skeptiska till finansiering av denna organisation. Vi ser stora problem med den.

Anf. 36 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Tack, ministern, för redogörelsen!

Jag utgår från den skriftliga ståndpunkt som vi fått utskickad gällande lunchmötet med Jordaniens utrikesminister, som är en jätteviktig fråga för ökad säkerhet, stabilitet och fred i regionen. Där kan Jordanien spela en viktig roll. Men när det gäller regeringens ståndpunkt saknar vi en text gällande Israels säkerhet.

I Europeiska unionens rådsslutsatser från den 14 maj 2012 slår man fast att EU och dess medlemsstater upprepar sitt grundläggande

engagemang för Israels säkerhet även när det gäller väsentliga hot i regionen. Från Kristdemokraternas sida tänker vi därför lägga till ett förslag. Om det inte blir majoritet för det vill vi anmäla en avvikande mening.

Så här skulle den sista meningen i regeringens ståndpunkt låta: ”Regeringen avser upprepa välkänd svensk ståndpunkt” – okej, vi kan köpa det, men det är även EU:s ståndpunkt – ”om MEPP i linje med EU:s policy: stöd till tvåstatslösningen och att ockupationen måste få ett slut”. Det står, efter kolon: ”stöd till tvåstatslösningen och att ockupationen måste få ett slut, samt vikten av EU-enighet vid en eventuell lansering av den amerikanska planen.”

Vi föreslår att man på näst sista raden, efter ”stöd till tvåstatslösningen och att ockupationen måste få ett slut”, lägger till: ”att EU och dess medlemsstater upprepar sitt grundläggande engagemang för Israels säkerhet även när det gäller väsentliga hot i regionen” före ”samt vikten av EU-enighet vid en eventuell lansering av den amerikanska planen”.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Jag vill bara påminna nämnden om att det är det muntliga som gäller. Jag hörde ett antal meningar om Israel enligt ungefär den linje som lyfts upp. Utrikesministern ska få ordet efter Pål Jonson, men vi kan väl ha detta i beaktande.

Anf. 38 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Vi har ingen avvikande uppfattning. Men liksom i utskottet påminner vi om Libanons mycket besvärliga situation för med ett mycket stort flyktingmottagande. Det är viktigt att Libanon får EU:s stöd i de sammanhangen.

Anf. 39 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Jag satt i utrikesutskottet i går när utrikesministern var på plats. Det som har sagts här sas inte i går vad gäller den muntliga redovisningen. Det gäller det här med Jerusalem som huvudstad och lite annat som jag undrar över.

Jag utgick därför från den ståndpunkt, regeringens ståndpunkt, som vi har framför oss. Där saknar jag en text som även i den här diskussionen garanterar Israels säkerhet.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Precis! Ståndpunkten är det som utrikesministern redogör för i det här mötet. Utrikesministern får gärna upprepa den igen.

Anf. 41 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det var därför jag var tydlig med att säga så här att om fredsprocessen i Mellanöstern och det fortsatta EU-stödet till tvåstatslösningen – och det är det jag säger som gäller: Vi är eniga om att en långsiktig fred kräver en tvåstatslösning där Israel och Palestina lever sida vid sida i fredlig samexistens. Den ska framförhandlas mellan parterna inklusive en lösning på slutstatusfrågorna, som jag nämnde.

Jag sa också: Vi måste kunna behålla en folkrättsbaserad syn på konflikten och samtidigt vara Israels vän – vi går alltså ännu längre och säger att det är vad det handlar om – inklusive att stå upp för Israels legitima säkerhetsbehov.

Det är precis det ni har sagt. Det är självklart. Och det upprepar vi i varje sammanhang där vi pratar om tvåstatslösningen.

Vi är inte ensidiga. Vi står på fredens sida och en tvåstatslösningens sida. Då måste man erkänna att det här är en otroligt viktig utgångspunkt – om man inte förstår det förstår man inte konflikten. Vi måste också säga att vi försvarar tvåstatslösningens principer.

Det är vår syn. Jag tycker inte att den skiljer sig.

Att påminna om Libanons roll är också en viktig punkt. Det har jag förstås inget emot att säga. Det är också möjligt att det kommer upp i diskussionen.

Anf. 42 ORDFÖRANDE:

Ganska ofta när det gäller utrikesfrågorna kommer det upp saker i utrikesutskottet som sedan tas med i den officiella ståndpunkten som redogörs för här i nämnden. Det är positivt för utskottets ledamöter, tänker jag. Därför är det inte alltid med i utskicket. Men det redogörs för muntligt. Och det är det muntliga som gäller.

Det går att ha synpunkter på olika utskotts arbetsmetoder. Men jag har uppfattat att utrikesutskottet jobbar ganska mycket på just det sättet. Man framför synpunkter som man sedan försöker inkorporera i det här mötet.

Anf. 43 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Jag instämmer i det Pål Jonson från Moderaterna sa. Jag nämnde frågan även för EU:s utrikesminister, när hon var på besök här i Sverige. Det är viktigt att vi följer utvecklingen i Libanon och ger Libanon allt stöd och all hjälp vi kan för att behålla den stabilitet som finns i landet i dag. Den är väldigt skör, med tanke på vad som händer i regionen.

Det är viktigt att vi hela tiden har det med oss, så att inte även Libanon kollapsar på sikt så som Syrien, Libyen och andra länder har gjort.

Vi står absolut fast vid och bakom en tvåstatslösning. Det har vi aldrig sagt nej till. Det jag saknade tidigare var att Israels säkerhet också är viktig i sammanhanget, men nu har utrikesministern nämnt det i den här diskussionen. Det är viktigt att det framkommer till EU:s utrikesminister.

Anf. 44 ORDFÖRANDE:

Jag uppfattar det som att du tycker att det har tagits hänsyn till er synpunkt.

Anf. 45 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru ordförande! Jag vill också instämma i det som Pål Jonson sa. Jag instämmer också till stor del i det Robert Halef sa. Men vi har ändå en avvikande mening.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Övriga frågor.

Anf. 47 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Under Övriga frågor har Irland sagt att de vill informera om ett FN-möte om små ö-stater som kommer att äga rum i september.

Slovariens utrikesminister vill informera om ett besök i Ukraina som han i egenskap av OSSE-ordförande genomförde i går.

Som jag sa kommer också Polen och jag att tillsammans berätta om vårt besök. Nej, det blir under Aktuella frågor – förlåt!

Det vi vet nu är alltså att Irland och Slovakien kommer att berätta om det.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

§ 4 Allmänna frågor
Utrikesminister Margot Wallström
Statsrådet Hans Dahlgren
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor den 21 maj 2019
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor den 18 juni 2019

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar även EU-minister Hans Dahlgren välkommen hit.

Vi ska gå in på GAC:s dagordning och dagordningspunkt 6, Utvidgningen och stabiliserings- och associeringsprocessen. Det är ett gemensamt samråd med utrikesministern och EU-ministern.

Anf. 50 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Jag ska strax lämna över ordet till utrikesministern.

Det här är en beslutspunkt.

Bakgrunden är att kommissionen har lagt fram sin årliga utvärderingsrapport när det gäller genomförandet av reformer i de sex länderna på västra Balkan och i Turkiet inklusive rekommendationer från kommissionen när det gäller nästa steg för ländernas EU-anpassning.

Ambitionen är att anta rådsslutsatser vid mötet med allmänna rådet. Om det inte går, för att det krävs enhällighet för slutsatserna, är det möjligt att frågan tas vidare till Europeiska rådet i slutet på nästa vecka. Det är också fullt möjligt att beslut om rådsslutsatser skjuts upp till ett senare tillfälle.

Det finns ett utkast till slutsatser som nämnden har fått ta del av.

Anf. 51 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Kommissionens rapporter visar på ganska blandade framsteg för länderna på västra Balkan. I Serbien, Montenegro, Bosnien och Hercegovina och Kosovo bedöms utvecklingen tyvärr gå långsamt och på vissa områden till och med ha avstannat. Det gäller framför allt yttrandefrihet i till exempel Serbien och Montenegro.

Kommissionen bedömer att Albanien och Nordmakedonien – med det nya namnet – har gjort tydliga reformframsteg. Men betydande utmaningar kvarstår, bland annat när det gäller rättsväsen.

Kommissionen rekommenderar förhandlingsstart för Nordmakedonien och Albanien. Regeringen kan följa kommissionens bedömning. Samtidigt är den senaste tidens negativa utveckling, framför allt i Albanien, väldigt oroande och bör beaktas i den fortsatta diskussionen. Man ska också komma ihåg att en förhandlingsstart kan innebära att det förmodligen tar ytterligare tio år eller så innan det ska beslutas om nästa steg.

Regeringen betonar att processen framåt måste utgå från och bidra till EU:s sammanhållning och enighet. Regeringen har också arbetat för att slutsatserna ska understryka vikten av en trovärdig utvidgningsprocess som är baserad på strikt konditionalitet och framsteg på egna meriter med tydligt fokus på rättsstats- och demokratifrågor.

Man ska även efterfråga kraftigare reformansträngningar från länderna. Det gäller inte minst medier och yttrandefrihet, självständiga

rättsväsen och kampen mot organiserad brottslighet och korruption. Det är otroligt viktigt i de här länderna.

Regeringen har arbetat för att rådsslutsatserna om Turkiet tydligt ska uttrycka djup oro över den negativa utvecklingen, och vi lyfter fram vikten av fortsatt bred och inkluderande dialog mellan EU och Turkiet. Regeringen har också arbetat för tydligare skrivningar om EU:s oro gällande beslutet att göra om borgmästarvalet i Istanbul och om vikten av fria, transparenta och rättvisa val. Regeringen har också arbetat för att bevara det långsiktiga europeiska perspektivet för Turkiet samt för en skrivning om vikten av en återupptagen fredsprocess.

Det är där vi är.

Anf. 52 TINA ACKETOFT (L):

Liberalerna har sedan tidigare anmält en avvikande mening när det gäller just Turkiet; vi vill avbryta Turkiets anslutningsprocess med hänvisning till alla de problem som utrikesministern lyfter fram här. Vi står kvar vid den.

Anf. 53 PYRY NIEMI (S):

Ordförande! Tack, ministern, för föredragningen!

Jag tycker att det skarpa ställningstagandet är väldigt bra, inte minst att kommissionen nu också har skärpt kraven på flera av länderna.

Jag vill understryka att den pågående processen i Serbien är viktig och väsentlig att fortsätta följa upp. Många kapitel har öppnats och även stängts. Det är vi väldigt glada för. Men respekten för rättsstatens principer har fallit tillbaka något. Det finns fortfarande flera olösta fall av korruption i Serbien. Det kanske också finns en bristande respekt för det politiska systemet bland väljarna.

Därför är det som utrikesministern gav uttryck för väldigt angeläget. Man måste fortsätta processen med att hitta ett fritt och oberoende rättssystem men också skapa modeller för att Serbien kommer att agera transparent och i enlighet med Köpenhamnskriterierna.

Tack för en bra föredragning!

Anf. 54 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Tack, utrikesministern, för redogörelsen här också!

Jag instämmer i det Pyry sa. När det gäller Balkanländerna tycker jag att det faktiskt går framåt, mer i vissa länder än andra. Ju förr de uppfyller Köpenhamnskriterierna desto bättre, så att de kan bli EU-medlemmar och tillhöra EU-familjen. I annat fall finns det stor risk att en och annan kanske vänder sig mer österut. Det skulle inte vara bra. EU ska försöka hjälpa på alla möjliga sätt så att de uppfyller de krav som ställs för att kunna bli medlemmar.

Jag har fortfarande en avvikande mening när det gäller Turkiets EU-kandidatur. Jag läser den: För att bli medlem i EU måste kandidatland uppfylla de så kallade Köpenhamnskriterierna som innehåller långtgående krav vad gäller exempelvis demokrati, respekt för mänskliga rättigheter med mera. Turkiet har den senaste tiden gjort stora avsteg från demokratin och respekten för mänskliga rättigheter. Man inskränker minoritetsgrupper och fängslar godtyckligt politiska motståndare till regimen. Det är viktigt att ta detta på allvar. Kandidatländer som inte lever upp till EU:s grund-

värderingar ska inte bli medlemmar. Kristdemokraterna anser att anslutningsförhandlingarna med Turkiet bör avslutas och att landet bör mista sin kandidatstatus. EU måste dock fortsätta samarbeta med Turkiet om migration, ekonomi, handel med mera.

Anf. 55 MARTIN KINNUNEN (SD):

Sverigedemokraterna är precis som tidigare negativa till att Turkiet ska behålla sin kandidatstatus. Vi tycker att allt sådant bör avbrytas.

Vi är också negativa till förhandlingsstart vad gäller Nordmakedonien och Albanien. Bristerna där är i dag alltför omfattande för att gå vidare.

Vi har en avvikande mening rörande detta.

Anf. 56 ANNIKA QARLSSON (C):

Det är inte första gången vi håller på med den här typen av ansökningar. Vi har lärt oss under resans gång hur viktigt det är att ställa krav för att man också ska klara av medlemskapet när man väl kommer med. Jag kan alltså se att det fortfarande är lång väg kvar att gå, men det är också viktigt att man nu tar nästa steg i denna process. Vi stöder därför regeringen i den ståndpunkten.

Vad gäller Turkiet finns det väl ingen som inte är oroad över den utveckling vi ser där. Vi kan fundera över på vilket sätt vi från vårt håll kan vara med och styra detta i rätt riktning. För Centerpartiets del är vi inte beredda att avbryta kandidatansökan, utan vi vill snarare kräva klarlägganden från Turkiet gällande vad landet avser med sin kandidatstatus och hur man ser på det hela. Vi har varit och är vänner av att Turkiet ska leva upp till Köpenhamnskriterierna. Det kanske snarare ser ut att gå i en annan riktning, men vi är inte beredda att avbryta detta. Vi vill gärna sätta lite extra tryck på Turkiet men inte avbryta förhandlingarna.

Anf. 57 PYRY NIEMI (S):

Jag var så uppfylld av framförandet, ministern, att jag glömde bort att nämna hur glad jag är över att Nordmakedonien finns med i processen. Sverige har ju agerat väldigt proaktivt i de här frågorna. Jag ville bara få detta fört till uppteckningarna.

Anf. 58 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Jag vill bara påminna om erfarenheten av utvidgningen under de senaste åren, där nya medlemmar tenderar att väldigt snabbt tappa tempo i reformarbetet. Därför tror vi att just konditionaliteten är viktig och vill inskräpa detta kopplat till Nordmakedonien och Albanien. Vi har även uttryckt viss oro för den inrikespolitiska situationen i Albanien.

Vi är också av uppfattningen att vi inte bör avbryta förhandlingarna med Turkiet. Samtidigt går ju inte förhandlingarna framåt, men vi delar regeringens uppfattning så som den är formulerad i dag.

Anf. 59 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det finns en större bild och en större kontext som är viktig att komma ihåg när vi pratar om länderna på västra Balkan, en eventuell utvidgning

och så vidare, och det är att det finns några länder som lurar i vassen och väldigt gärna skulle vilja utöva större inflytande och knyta dessa länder närmare sig. Det kan vi inte bortse ifrån när det gäller de här länderna.

Jag tror därför att det är viktigt att behålla perspektivet och kontakterna och etablera den relation vi ska ha med de här länderna, för att se till att de går i demokratisk riktning och att det inte blir i första hand Ryssland som tar över. Ryssland är nämligen mer än villigt att göra det, och har man någon varit i något av de här länderna när det har varit valrörelse har man sett hur det ryska inflytandet ser ut. Det är för närvarande en stark påtryckning, och det gäller inte bara Ryssland; det finns andra stora länder som också gärna vill skaffa sig ett inflytande.

Vi har alltså regelbundna möten med de här ländernas företrädare, och när man pratar med dem förstår man hur viktigt detta är även för dem. Det handlar om att få legitimitet i att prata om ett europeiskt perspektiv och få stöd för nödvändiga reformer. Rycker man undan den mattan för dem innebär det ett stort bakslag för alla försök att reformera dessa samhällen. Jag vill bara säga det.

När det gäller Turkiet är det ingen skillnad i hur vi definierar och beskriver det som händer i Turkiet och hur bekymrade vi är över det, men där är detta viktigt framför allt för oppositionen. Det vore ett avgörande och kraftfullt slag mot och en motgång för oppositionen, som ändå ser att detta är ett halmstrå som man har att gripa efter i det här läget. Jag förstår reaktionerna, men sanningen är ju att EU har avbrutit alla förhandlingar med Turkiet. Det pågår just nu inga förhandlingar med Turkiet inom den här ramen.

Att ta bort det här perspektivet tror jag dock vore mycket olyckligt, precis som Pål, Annika och andra har sagt. Det är vår bedömning att det vore mycket olyckligt. Vi har haft den här relationen med Turkiet i decennier, men för oppositionen i Turkiet är detta ett viktigt element. Jag har egentligen inga nya kommentarer eller någonting som avviker från den analys som ni gör, utan jag är förstås glad över stödet.

Det är viktigt att processen med konditionalitet finns, precis som Pål Jonson sa. Det innebär nämligen ett slags belöning. Det pratas ju om more for more i alla dessa processer, det vill säga att man om man gör rätt saker och går igenom besvärliga reformprocesser också ska känna att man får någonting tillbaka. Det kan vara allt från att man har Erasmus plus, det vill säga att fler ungdomar kanske kan studera i Europa, till att man har ett antal steg för att visa att man knyter de här länderna närmare. Det ska komma ett slags belöning för att man gör rätt saker. Vi kan väl ibland önska att vi hade fler sådana steg eller belöningsmodeller – om det nu är det man ska kalla det. Det låter lite översittaraktigt, men ni förstår vad jag menar.

Jag tror därför att den väldigt strikta process som är etablerad för dessa länder behövs. Vi menar att man måste hålla fast vid det, och återigen: Även om vi nu säger här att vi är beredda att öppna förhandlingarna vet vi att det kan ta – och kommer att ta – många år. Men inte minst för en ung generation i de här länderna, inklusive Albanien och Nordmakedonien, är det otroligt viktigt att det här perspektivet finns kvar.

Anf. 60 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Jag tror att det är på tiden att vi visar att vi menar allvar och markerar mot alla övertramp som sker i Turkiet mot minoriteter och rättsstatsprincipen. Man ogiltigförklarar allmänna val, och under det turkiska presidentvalet gjordes kraftiga utfall mot vissa europeiska länder, i väldigt hårda ordalag.

Utrikesministern känner till vad som händer innanför Turkiets murar – hur man behandlar rättvisan, journalister och andra – och jag ska inte gå in på den punkten. Jag ska inte föra debatt om saken, men jag vill gärna lämna kommentaren att jag tror att det skulle gynna oppositionen i den här frågan om vi sa nej. Då skulle de nämligen få starkare argument att använda mot AKP. De skulle kunna säga: Ni har försummat vår chans att kandidera till Europeiska unionen. Genom att låta det pågå och bara frysa det under en övergångstid tror jag att den inhemska oppositionens roll i den här kritiken inte får den effekt den skulle få om EU pekade med hela handen och sa: Nej, ni är inte där ännu – vi stoppar alltihop, ni är inte kandidatland längre.

Jag tror att oppositionen då skulle få en starkare inhemsk position gentemot presidenten, som helt enkelt inte har lyckats föra Turkiet framåt och följa direktiven och riktlinjerna för samt diskussionerna om kandidaturen. Där är ett flertal pärmar under bearbetning och skulle möjligen öppnas vidare under kandidaturen. Man har själv satt sig i den situationen att man inte har kunnat gå vidare i frågan, och man agerar faktiskt odemokratiskt. Så är det. Jag tror inte att vi skulle få kritik från oppositionen på det sätt som vi tror, utan tvärtom kanske de skulle kunna använda detta som argument.

Anf. 61 JAN ERICSON (M):

Jag tycker att detta med Turkiet är en väldigt intressant fråga. Det är lätt att hålla med dem som säger att de vill formellt stoppa hela diskussionen, men jag tycker att vår och regeringens linje är mycket rimligare och har goda argument.

För det första: Vad har EU tagit för formellt beslut när det gäller att tills vidare frysa diskussionerna? Hur ser det beslutet ut? Har man gjort någon markering där, eller är det bara att det ligger på is och att det inte händer någonting? Har man tagit något formellt beslut om att tills vidare frysa de här diskussionerna? Det är ganska intressant.

För det andra: Vill regimen i Turkiet över huvud taget ha förhandlingar om EU-medlemskap, eller är man från det hållet helt ointresserad? Närmar man sig Putin och Ryssland, eller hur ser det ut? Vad vill Turkiets regim själv?

Anf. 62 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det är jätteviktiga frågor, och de är inte lätta. Jag har verkligen full respekt för vad Robert säger; man kan resonera på det sättet.

Saken är dock att vi har fler instrument i den diplomatiska verktygslådan, vilket innebär att det finns även andra sätt att påverka Turkiet. Det är inte bara med det här vi kan göra det. Vi har ju frågat oppositionen, som vi har tät kontakt med, och de säger själva att det vore ett avgörande slag. Då skulle man så att säga kapa en tross till EU. Den ligger just nu nere, vilket man har noterat – vi tittade på beslutet:

The Council notes that Turkey continues to move further away from the European Union. Recalling its conclusions of 26 June 2018, the Council notes that Turkey's accession negotiations have effectively come to a standstill and no further chapters can be considered for opening or closing.

Det är väldigt starka ord i sig, men det innebär att vi ändå behåller en tross, så att säga. Vi markerar dock väldigt tydligt mot Turkiet. Det kan man göra, och så kan man respektera oppositionen, som säger att om man helt tar bort möjligheten försvagar man även oppositionen på ett sätt som är allvarligt. Det är därför vi argumenterar som vi gör. I varje process finns sedan den här konditionaliteten, men låt oss använda andra metoder för att trycka på Turkiet och markera mot vad de håller på med nu!

Sanningen är att ingen kan veta exakt hur diskussionerna går. Nu är det presidenten som bestämmer, och han har i det ena steget efter det andra sett till att befästa sin egen maktposition och sitt styre i landet. Exakt vart han går återstår alltså att se, men vi har ju noterat att de drar sig mer åt det ryska hållet, utvecklar det samarbetet och så vidare. Just därför kan det vara viktigt att vi inte har sagt att vi helt har lämnat Turkietspåret. Man måste behålla möjligheten att återuppta kontakterna framöver – också för oppositionens skull.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt, med avvikande meningar anmälda från L, KD och SD vad gäller Turkiet samt en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna i några ytterligare frågor.

Då tackar vi utrikesministern för i dag!

§ 5 Allmänna frågor
Statsrådet Hans Dahlgren
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor den 18 juni 2019

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Vi fortsätter vårt samråd med EU-ministern och börjar med återrapporten.

Anf. 65 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag har inget att tillägga till den skriftliga rapporten.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 3, Den fleråriga budgetramen.

Anf. 67 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Detta är en diskussionspunkt; det ska inte fattas några beslut vid det här tillfället.

Som jag tror att nämnden är bekant med har det under våren förts tematiska diskussioner i allmänna rådet, där olika delar av budgetramen har diskuterats. Det har handlat om jordbrukspolitik, sammanhållningspolitik och migration. Efter dessa tematiska diskussioner har man från ordförandeskapets sida, alldeles nyligen, presenterat en reviderad version av den så kallade förhandlingsboxen. Den förhandlades fram i en första version i höstas, under det österrikiska ordförandeskapet, och nu finns det alltså en ny rumänsk version – om vi kallar det så. Nämnden har fått ta del av den.

Tyvärr, måste jag säga, innehåller den reviderade boxen en rad förslag till ändringar som vi inte gillar. De är från vår utgångspunkt helt enkelt inte acceptabla, eller mycket problematiska. Vi tycker att det är beklagligt att ordförandeskapet har lagt in ett antal nya alternativ i förhandlingsboxen som verkligen inte tycks ha särskilt brett stöd i medlemskretsen. De riskerar också att försvaga några av de grundläggande principer vi tycker är viktiga för det här budgetarbetet. Jag har några exempel.

Först och främst har excellenskriteriet, vilket vi tycker är angeläget som ett verktyg för att inom ramen för Horisont Europa styra tilldelningen av forskningsstöd inom unionen, urvattnats i den här boxen. Ordförandeskapet har sedan, efter påtryckningar från Sverige och några andra likasinnade, ändå försökt förbättra texten något. Det förändrar dock inte vår ståndpunkt att den fortfarande är obalanserad, och vi kommer att fortsätta arbeta tillsammans med likasinnade för att få en bättre text.

När det gäller sammanhållningspolitiken finns det också flera förändringar som sammantaget, menar vi, riskerar att öka utgifterna på ett sätt som inte är acceptabelt. Man föreslår att flera regioner nu ska klassas som övergångsregioner och därmed få rätt till mer stöd än om de hade klassificerats som mer utvecklade. Det föreslås också ett alternativ som går ut på att det ska bli lättare att flytta pengar mellan olika år och att använda pengar under en längre period. Allt detta är utgiftsdrivande, och det har vi motsatt oss.

Även på jordbrukssidan finns det problematiska förändringar. Man har, för att ta ett exempel, tagit bort skrivningen om att minst 40 procent av utgifterna i jordbrukspolitikerna ska gå till åtgärder med klimatnytta. Man har också strukit det alternativ som vi tycker är angeläget om att överföra pengar från landsbygdsutveckling till direktstöd bara får användas för att befrämja ekosystem. Nu är det mer en generell möjlighet till överföring, och det gillar vi inte heller.

Detta betyder att medlemsländerna i större utsträckning kan föra över pengar från landsbygdsutveckling, som vi tycker har ett betydligt högre mervärde, till dessa direktstöd, som vi från svensk sida tycker ska minskas väsentligt.

Vi är också kritiska till att ordförandeskapet har föreslagit att utvidga användningsområdet för den europeiska globaliseringsfonden och till och med har strukit det alternativ som vi tycker är viktigt: att fonden helt ska avvecklas. Det vill man alltså ta bort.

Det finns ändå några positiva saker i den förändrade boxen, till exempel att halvtidsöversynen, som riskerar att föra budgetramen i en ännu mer expansiv riktning, har utgått. Man har också strukit förslaget att som ett nytt eget medel införa en form av avgift som grundas på en gemensam konsoliderad bolagsskattebas. Det har nu försvunnit. Detta bottnar förstås i att inget av dessa förslag egentligen hade något bredare stöd bland medlemsländerna. Detta är alltså borta nu.

Det är positivt att det har gjorts tydligt i texten att hela budgetramen ska vara förenlig med Parisavtalet. Det är någonting som vi har arbetat hårt för från svensk sida, och det har också ett brett stöd i medlemskretsen.

Som ni hör finns det alldeles för många exempel på små och stora problematiska förändringar, så den samlade bild vi har är att vi inte kan acceptera den reviderade förhandlingsbox som är grund för de förhandlingar som ska göras under det finska ordförandeskapet. Det kommer att krävas omfattande förändringar för att nå ett förslag som kan ligga till grund för arbetet, och det är det jag vill få mandat för att säga på tisdag.

Anf. 68 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket, statsrådet, för redogörelsen!

Vi brukar ha som en stående punkt när det gäller MFF från Liberalernas sida att anmäla en avvikande mening, men det är inte läge att göra det i dag. Det handlar dels om formen på det hela, dels om innehållet i det som statsrådet nu säger.

Här kan vi gemensamt vara väldigt överens: Som förslaget ser ut nu – jag har inte läst hela, men när det gäller det som statsrådet refererade till – går det inte bara stick i stäv med de svenska intressena utan också med EU:s intressen. Som det ser ut nu är detta ingenting som skulle gagna EU över huvud taget.

Därför ställer jag mig helhjärtat bakom denna föredragning, som den lät nu.

Anf. 69 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Tack, statsrådet, för föredragningen!

Det låter lite motsägelsefullt att man säger att budgeten ska leva upp till Parisavtalet samtidigt som man stryker detta att minst 40 procent av

jordbruksutgifterna ska bidra till klimatåtgärder. Jag får inte det att gå ihop.

Vänsterpartiet tycker egentligen att vi ska ta mer hänsyn till Parisavtalet och att mer av EU:s budget ska gå till klimatåtgärder. Detta går i helt motsatt riktning. Jag stöder regeringens inriktning i detta och även i de andra frågorna.

Jag har en fråga när det gäller förhandlingsboxen på ett område som statsrådet inte nämnde och som inte heller finns med i det utskick vi har fått. Det gäller den europeiska försvarsfonden och det militära samarbetet, som också finns med i förhandlingsboxen. Hur ser regeringen på det?

Anf. 70 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för redogörelsen! Jag har en fråga som jag behöver få svar på så att vi kan hänga med i redovisningen.

Det nämndes att förslaget om skattebasen är borttaget från diskussionen. Innebär det alltså att de avvikande meningar vi hade i finansutskottet relaterat till de frågorna egentligen inte är aktuella längre?

Anf. 71 JOHN WIDEGREN (M):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Jag har bara en kontrollfråga för att se om jag uppfattade det hela rätt. Härifrån har vi varit tydliga med att vi tycker att det är ganska bra att man inte ska kunna flytta från pelare 2 till pelare 1 på jordbruksstöden. Nu känns det som att man i boxen öppnar för att göra tvärtom så att man har möjlighet att koppla ännu mer stöd till produktionskopplade stöd. Är det så vi ska uppfatta det hela?

Anf. 72 JAN ERICSON (M):

Det är glädjande att bolagsskatten har försvunnit ut ur det här, för det var något vi var kritiska till tidigare.

Vi har inga synpunkter från moderat sida på det här; det låter som kloka invändningar. Men vi hoppas som vanligt att man är tydlig med och bevakar att den svenska avgiften generellt sett inte stiger. Det var vi extra tydliga med vid ett tidigare EU-nämndsmöte. Vi vill markera tydligt i denna fråga vid varje lämpligt tillfälle.

Anf. 73 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Jag tackar Tina Acketoft för stödet för regeringens ståndpunkt i frågan.

När det gäller Ilona Szatmari Waldaus kommentar kan jag bara hålla med. Det är naturligtvis konstigt att stryka ordet ”minst” när man har inriktningen att så mycket som möjligt av ramverket ska bidra till att hejda den klimatförändring som vi är så bekymrade över. Det verkar inte kompatibelt.

Jag kan säga att det är väldigt många delar i boxen som inte rimmar med varandra. Vi hade ett exempel här som bekräftar att det är den tolkning som man ska göra. Vi har från svensk sida verkligen prioriterat att det är landsbygdsutveckling som ska vara den stora delen, men det finns divergerande uppfattningar. Jag såg till exempel häromdagen en uppgift om att det är 21 länder som till och med motsätter sig någon form av neddragningar på hela jordbrukspolitiken. Ni förstår vilket motstånd det kommer

att vara när vi börjar sätta siffror på det här – detta apropå den fråga som John Widegren ställde.

När det gäller Robert Halefs fråga har jag väl bekräftat att detta inte längre är en aktuell option. Sedan kan det finnas medlemsstater som ändå tycker att man ska ta upp det, men det har inte funnits något stöd i medlemskretsen för detta. Jag betvivlar därför att det kommer att bli aktuellt.

Till Jan Ericson, apropå hans fråga om budgetrestriktivitet, vill jag säga att det är klart att det är den svenska linjen. Den är tydligt förankrad i riksdagen, och vi ska fortsätta att hävda att vi ska värna den svenska EU-avgiften. Vi ska göra vad vi kan för att hålla den nere så långt som möjligt, och framför allt ska vi se till att vi får en rimlig fördelning när det gäller vad medlemsstaterna ska bidra med till Europeiska unionens budget. Och denna budget ska hållas så låg som möjligt. Vi ska försöka att hålla den vid 1 procent, även om det finns många andra som har andra uppfattningar.

När det gäller frågan om den europeiska försvarsfonden tycker vi överlag att vi har sett försämringar vad gäller de möjligheter som vi har varit angelägna om att slå fast, nämligen att även svenska företag som har utländskt ägande ska ha möjlighet att ta del av fonden. I den delen är vi bekymrade, och vi kommer att fortsätta att tala med våra unionskamrater om att det är viktigt att garantera att alla våra företag får vara med i verksamheten.

Anf. 74 TINA ACKETOFT (L):

Ordförande! Eftersom Moderaterna envisas med att lyfta upp att man ska poängtera detta – även om jag inte tyckte att det var läge i denna punkt eftersom det inte är en beslutspunkt – måste vi hänvisa till vår vanliga avvikande mening när det gäller MFF.

Anf. 75 ANNIKA QARLSSON (C):

Det blir lite spännande att se framöver hur diskussionen går. Jag tänker på tidsaspekten och budgetprocessen. Jag förstår att det kan vara svårt att göra en bedömning av när, var och hur. Men hur ser bedömningen ut av när man kommer att komma till skarpt läge i budgetbeslut, och hur kommer processen att se ut för svensk del?

Anf. 76 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Tack, statsrådet, för svaret! Jag tror att jag måste göra som Tina Acketoft och hänvisa till Vänsterpartiets tidigare avvikande mening när det gäller vilka justeringar vi anser att man kan göra inom budgeten, framför allt inom avsnittet säkerhet och försvar.

Vi menar att inga pengar ska läggas i den europeiska försvarsfonden. Sedan är det ju bra om svenska företag får del av den om den finns, men vi önskar att den inte skulle finnas och att det skulle vara regeringens åsikt.

Anf. 77 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Till Annika Qarlsson vill jag säga att tidsplanen förstås delvis ligger i det inkommande ordförandeskapets händer. Jag vet att man på finsk sida är fullt beredd att göra det som nu ska göras som nästa steg, nämligen att börja sätta siffror på de olika delarna i förhandlingsboxen. Men man vill

förstås göra det i ett samarbete med ordföranden i Europeiska rådet, som är den som ska bestämma när rådet självt ska ta sig an frågan.

Det finns en viss otålighet i Helsingfors över att man inte hör så mycket från Donald Tusk och hans medarbetare om detta. Det är klart att det finns bekymmer. Ni kanske har sett i utkastet till slutsatser från Europeiska rådet att det inom hakparentes finns en uppgift om att man ska återvända med frågan skarpt i Europeiska rådet först i december.

Man kan tycka att det är ganska långt dit. Det är ett halvår dit – måste vi vänta ända till dess? Men Tusk och hans medarbetare har nog tänkt att det är stor risk att nästa europeiska råd i oktober blir fullt upptaget med att diskutera en bekant följetong, nämligen brexit. Därför kommer det inte att finnas utrymme för detta fullständiga fokus som kommer att behövas på ett fullt europeiskt rådsmöte och att man därför ser på januari. Man kanske inte vill lägga fram en sådan här siffersatt box förrän man vet hur lång tid det ska gå innan det sedan ska diskuteras skarpt.

Jag vågar alltså inte säga hur det blir. Jag ser förstås en överhängande risk för att detta spiller över på början av 2020.

Jag noterar den avvikande meningen från Vänsterpartiet.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med oliklydande avvikande meningar anmälda från Liberalerna och Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Förberedelse inför Europeiska rådet den 20–21 juni.

Anf. 79 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Också detta är en diskussionspunkt där det inte ska fattas några beslut på tisdag. Man kommer att debattera och diskutera det första utkastet till slutsatser från Europeiska rådet, som ju ska samlas på torsdag och fredag i nästa vecka. Ett nytt sådant utkast väntas förresten i början av nästa vecka.

Nämnden har sett det första slutsatsutkastet. Ni har sett att det tar upp frågor som handlar om nästa institutionella cykel, som det kallas. Det handlar om den fleråriga budgetramen, som just har diskuterats. Det handlar om klimatfrågan, det handlar om externa relationer och det handlar om ett antal övriga frågor. Jag ska kort kommentera de olika delarna.

När det gäller den institutionella cykeln anges det bara kort i utkastet att Europeiska rådet dels ska anta den strategiska agendan för de kommande fem åren, dels besluta om högnivåutnämningar, som ju är på tapeten just nu.

Jag tror att nämnden tidigare har fått två utkast till denna strategiska agenda. Den förhandlades i går kväll i Coreper med gott resultat i den meningen att alla medlemsstater nu tycks stå bakom den reviderade texten. Därmed lär det inte heller bli någon text till diskussion vid Europeiska rådet. Jag räknar med att vi under dagens lopp kommer att kunna få upp den slutliga texten från Bryssel och kunna dela den i EU-nämnden inför det samråd ni ska ha med statsministern på onsdag.

När det gäller utnämningarna till höga positioner i de europeiska institutionerna har Donald Tusk sagt att han vill ha en tidig och samlad uppgörelse. Han vill helst redan vid Europeiska rådet nästa vecka kunna ta

upp frågorna inte bara om vem som ska bli ordförande i kommissionen utan också ha en diskussion om vem som ska efterträda honom som ordförande i Europeiska rådet och vem som ska bli hög representant för utrikes frågor. Till detta pussel hör också talmannen i Europaparlamentet, som väl sedan ska utses av parlamentet självt formellt den 2 juli, tror jag att det är.

I marginalen finns även ett femte uppdrag, nämligen det som chef för Europeiska centralbanken, även om det som bekant är ett beslut bara för euroländerna.

När det gäller budgetramen, som vi just har talat om, bedömer jag det som osannolikt att det kommer att vara någon egentlig substansdiskussion mellan stats- och regeringscheferna. Förhandlingarna kommer, som jag sa, att fortsätta under det finska ordförandeskapet.

När det gäller klimatet är syftet denna gång att sända ett tydligt budskap från de samlade stats- och regeringscheferna till det klimattoppmöte som FN:s generalsekreterare leder i september i New York. Regeringen har verkat och fortsätter att verka tillsammans med en, skulle jag säga, växande skara likasinnade länder för att ange en tydlig målsättning om klimatneutralitet år 2050 – alltså netto noll när det gäller utsläpp av växthusgaserna.

Här finns det tyvärr fortfarande en del olika uppfattningar bland medlemsländerna i unionen om vilken grad av ambition man är beredd att bidra till. Men gruppen likasinnade växer ändå, och det är positivt.

Som vanligt kommer Europeiska rådet att ta upp några frågor om externa relationer, alltså utrikesfrågor. Denna gång kommer man att uppmärksamma att det östliga partnerskapet fyller tio år. Man kommer också att ta upp Rysslands agerande mot Ukraina och vikten av att respektera Minsköverenskommelsen.

Det finns några övriga frågor som kommer att noteras. Bland annat vill man följa upp det arbete som sker i syfte att motverka desinformation och att möta hybrid- och cyberhot. Förmodligen kommer man i slutsatserna att uttrycka sitt stöd för det arbete som pågår och understryka hur viktigt det är med fortsatta insatser.

Vad gäller brexitprocessen är det just nu något av ett vänteläge i avvaktan på att Storbritannien ska utse en ny premiärminister efter Theresa May. När ledarna vid det senaste mötet beslutade om en senareläggning av deadline för Storbritanniens utträde till den 31 oktober sa man dock att man regelbundet skulle återkomma till denna fråga vid mötena i Europeiska rådet. Det kommer man också att göra på torsdag eller fredag, förmodligen helt kort och i form av en lägesuppdatering. Jag förväntar mig att detta blir det sista möte med Europeiska rådet som Theresa May deltar i som avgående premiärminister.

I anslutning till Europeiska rådets möte kommer det också att äga rum ett eurotoppmöte i så kallat utvidgat format – även vi som icke är euroländer kan alltså vara med, dock utan beslutsrätt.

Låt mig till sist säga att även om allmänna rådet ska föra en diskussion om alla frågor på Europeiska rådets dagordning är det naturligtvis först när stats- och regeringscheferna själva möts som slutsatserna kommer att antas. Det är statsministern som kommer att samråda med er om detta på onsdag i nästa vecka.

Anf. 80 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack så mycket för föredragningen!

När det gäller diskussionen om namn har vi skickat med vad vi ser som viktiga principer. Jag kan bara konstatera att det finns en möjlighet att få både en nordbo och en kvinna i ledande befattning. Selvfølgelig vill vi från Centerpartiet säga att Sverige skulle kunna stödja Margrethe Vestager i denna process – så är det sagt!

Jag har en fråga, men jag funderar på om den hör hemma här. Den gäller draft conclusions. På punkt 11 står det om ”appropriate response”. Vad är det? Vad innebär det? Och är detta berett i något av utskotten?

Det kanske är självklart att detta hör till, men i slutet av ståndpunkten talar vi om målsättningen om netto noll senast 2050. I detta ingår ju också att se över att stärka ambitionerna även tidigare, i det arbete som finns till 2030 och liknande. Jag utgår från att det ingår i det som står där, men jag skulle vilja ha ett förtydligande om att det inte bara handlar om målsättningen till 2050 utan också om processen fram till detta.

Anf. 81 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Ryssland har de facto utvidgat aggressionen mot Ukraina genom sitt agerande i Azovska sjön, där man har gripit 24 örlogsmän, eller ukrainska sjömän.

I den mån det går förväntar vi oss naturligtvis av regeringen, i linje med den politik som tidigare har förts, att man driver en väldigt tydlig politik för att stödja Ukraina. Finns det jordmån för att utvidga sanktionerna mot Ryssland är vi mycket positiva till det. Vi vet att det har varit svårt för EU att hålla ihop den gemensamma linjen, och det är i sig självt en framgång att vi fortfarande har kvar sanktionerna efter fem år.

Vi skulle vilja se en proaktiv linje från regeringens sida och att man faktiskt markerar mot Ryssland. Eventuellt vill vi även bygga ut sanktionsregimen mot Ryssland på grund av den utökade aggressionen i Azovska sjön och genom att man uppenbarligen delar ut ryska pass på ukrainskt territorium.

Anf. 82 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för informationen!

Om man tittar på handlingarna under rubriken ”Klimatförändringar” ser man att det finns avvikande meningar från vissa partier i miljö- och jordbruksutskottet. Jag skulle vilja säga att vi från Kristdemokraterna står fast vid vår avvikande mening i miljö- och jordbruksutskottet under rubriken ”Klimatförändringar”.

Anf. 83 ORDFÖRANDE:

Diskussionen i miljö- och jordbruksutskottet handlade om det förslag eller meddelande om ren jord som har diskuterats på en massa olika rådsmöten och som denna gång ska tas upp inför miljöministrarna. Det är alltså inte exakt samma fråga. Förra veckan diskuterade vi den med finansministern. Det är inte riktigt samma sak.

Anf. 84 ROBERT HALEF (KD):

Om det inte är samma sak anmäler vi inte en avvikande mening här och nu. Men om det innefattar detta medskick håller vi fast vid det.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Jag kan inte riktigt svara på om det finns delar i det som ni har sagt där som hör hemma här. Jag kan inte det utantill, men det är i alla fall inte exakt samma fråga.

Anf. 86 MARTIN KINNUNEN (SD):

Vi lär ju få anledning att återkomma till högnivå tillsättningarna och brexit.

Jag tänkte säga något om den strategiska agendan. Där skulle vi i Sverigedemokraterna naturligtvis gärna se en agenda som syftar till att flytta mer makt till medlemsstaterna och som har större respekt för ländernas olikheter. Vi skulle gärna se att Sverige jobbade för att ha med detta i planen. Det lär väl inte ske, men det är i alla fall en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Jag kan också se att skrivningarna i utkastet rörande migration är betydligt starkare och tydligare än det som regeringen har i den skriftliga ståndpunkten. Där nämns ingenting om illegal migration, kampen mot människohandel och sådant. Signalen är väl att regeringen stöder det utkast som finns, så jag antar att man också stöder de lite hårdare skrivningar rörande migration som finns i utkastet.

Anf. 87 ROBERT HALEF (KD):

Jag har talat med min kollega, som sitter i miljö- och jordbruksutskottet. Vi avvaktar.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Jag tänkte bara säga någonting själv.

Vi hade ett möte med Eva Lindström från revisionsrätten i dag på morgonen om deras rapport om hållbarhetsmålen. Jag tänkte skicka med att detta kan vara ytterligare ett sätt att understryka att vi gemensamt har åtagit oss hållbarhetsmålen och att de måste inkorporeras i budgeten som stöd för vår linje att trycka på miljö- och hållbarhetsfrågor.

Anf. 89 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tycker att det är jättebra att regeringen menar att EU även fortsättningsvis ska vara ledande i klimatförhandlingarna. Jag vill dock skicka med hur viktigt det är att EU också skärper sin klimatpolitik.

Anf. 90 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag har ju inte själv författat meningen om ”appropriate response”, men jag skulle gissa – det är en killgissning – att man helt enkelt vill använda ett generellt uttryck för de åtgärder som måste vidtas mot denna typ av manipulation och interference, som det står. De måste vara väl avvägda. Jag kan inte tänka mig att det har någon annan syftning.

När det gäller Pål Jonsons fråga om sanktioner mot Ryssland tror jag att man – oavsett om det handlar om ryssar eller medlemmar i EU – är klar över att Sverige hör till dem som är tydligast när det gäller att stå upp för den politik i förhållande till Ryssland som EU de facto har varit enigt om i ett antal år.

Vi har ingenting emot att ta en diskussion om utvidgade sanktioner. Om man öppnar den lådan finns det dock en risk att de länder – och det finns ett antal sådana – som vill gå den andra vägen och som tycker att det nu har gått tillräckligt lång tid för att man ska kunna börja släppa på sanktionerna också får inflytande i diskussionen. Då är det bättre att slå vakt om den enighet som vi fortfarande har.

Vad gäller ambitionen tror jag dock inte att det finns några skillnader mellan oss.

Sverigedemokraternas fråga gällde stöd till utkastet. Utkastet kommer inte att diskuteras på det sättet att vi ska ta ställning till det i allmänna rådet, utan detta sker först på Europeiska rådets möte. Ni kommer att ha möjlighet att i samråd med statsministern diskutera de olika delarna där.

Jag tackar ordföranden för tipset om att också utnyttja revisionsrättens bidrag i arbetet för ett förbättrat klimat. Jag tar naturligtvis också gärna med mig synpunkten från Vänsterpartiet – den är helt tydligt i linje med regeringens egen prioritering.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Uppföljning av Europeiska rådet.

Anf. 92 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Detta är en sedvanlig informationspunkt. Allmänna rådet ska ju alltid följa upp tidigare möten i Europeiska rådet. Syftet är att stärka uppföljningen och att granska genomförandet av de slutsatser som Europeiska rådet har antagit. Regeringen stöder detta arbete. Ingen diskussion är att vänta här.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Europeiska planeringsterminen.

Anf. 94 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Detta är en beslutspunkt, men det förväntas ingen diskussion. Allmänna rådet förväntas godkänna och sedan vidarebefordra till Europeiska rådet en rapport om horisontella aspekter på årets landsspecifika rekommendationer till medlemsstaterna inom ramen för den europeiska terminen. Jag tror att nämnden har haft möjlighet att ta del av rapporten.

Från regeringens sida kan vi välkomna rapporten. Vi anser att den samlade rapporten avspeglar rådets tidigare behandling av horisontella aspekter av årets rekommendationer och menar att Sverige kan godkänna att den vidarebefordras till Europeiska rådet.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:
Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.
Har statsrådet något övrigt att säga?

2018/19:38
14 juni

Anf. 96 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):
Fru ordförande! Jag vill bara nämna att Nederländerna planerar att under dagordningspunkten Övriga frågor ta upp frågan om ökad öppenhet i rådets lagstiftningsarbete. Det är ett arbete som också vi ställer oss bakom.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:
Som information till statsrådet kan jag säga att den frågan verkar komma upp även på Cosacmötet i slutet av juni.
Vi tackar statsrådet och hans medarbetare för i dag.

§ 6 Jordbruk och fiske
Statssekreterare Per Callenberg
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 14 maj 2019
Återrapport från informellt möte den 3–4 juni 2019
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 18 juni 2019

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Per Callenberg välkommen hit för första gången, tror jag.

Vi börjar med återrapporterna, och jag undrar om det finns någonting att säga om dem.

Anf. 99 Statssekreterare PER CALLENBERG:

Jag är glad över att vara här.

Jag har ingenting att tillägga utöver det som har skickats ut. Men jag svarar förstås gärna på frågor.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Förordningen om Europeiska havs- och fiskerifonden.

Anf. 101 Statssekreterare PER CALLENBERG:

Fru ordförande! Det rumänska ordförandeskapet har för avsikt att nå en överenskommelse om en partiell allmän inriktning för Europeiska havs- och fiskerifonden, EHFF, för perioden 2021–2027. Det kommer att tas upp på rådsmötet den 18 juni.

När kommissionen presenterade sitt förslag på rådsmötet för ett år sedan förankrade regeringen sina ståndpunkter i riksdagens EU-nämnd. Det handlade då om de övergripande ståndpunkterna.

Förhandlingarna om EHFF påbörjades i juli förra året, men de kom inte riktigt igång med full hastighet förrän under det rumänska ordförandeskapet.

Mellan mars och maj presenterade ordförandeskapet olika kompromissförslag som konsekvent försvagade kommissionens ursprungliga förslag när det gäller restriktioner för stöd som kan påverka fiskekapacitet.

Ett av EHFF:s främsta syften är att understödja genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik, GFP, och omställningen till ett hållbart fiske.

Kommissionens förslag har därför varit mer restriktivt när det gäller möjlighet till stöd för åtgärder som kan ha höjande effekt på fiskekapacitet eller som kan göra att fiskekapaciteten bevaras och bibehålls på nivåer som inte är anpassade efter beståndssituationen. Ökad fiskekapacitet kan leda till överfiske och kan därmed motverka GFP:s målsättningar. De åtgärder som avses i frågan är förvärv av fiskefartyg, motorbyte samt tillfälligt och permanent upphörande av fiskeverksamhet.

Sveriges position under förhandlingarna har inneburit en mycket restriktiv linje gällande dessa stöd. Men det har varit ett synsätt som olyckligtvis inte har delats av övriga medlemsstater.

Som EU-nämnden tidigare har informerats om vid de tillfällen under våren då EHFF har tagits upp som en övrig fråga har medlemsstaterna generellt förespråkats en utökad flexibilitet inom fonden som har bäring på kapacitetsfrågan. Bland annat har det förespråkats ökad stödnivå och medfinansieringsgrad för investeringar i fiskerifartyg, möjlighet till stöd för modernisering av fiskerifartyg och en mer flexibel definition av småskaligt fiske.

Det rumänska ordförandeskapet har i stor utsträckning valt att tillmötesgå önskemålen om ökad flexibilitet gällande kapacitetsrelaterade stöd, då ordförandeskapet anser att det finns ett brett stöd för det bland medlemsstaterna.

Sverige har konsekvent påtalat att ändringarna har gått i fel riktning, men vi har inte fått gehör för våra ståndpunkter. Det har inte heller kommissionen fått, trots att den också har varit starkt kritisk till ändringarna i förslaget.

Resultatet är ett kompromissförslag som regeringen anser går i helt fel riktning och som kan äventyra GFP:s målsättningar. Det är ett kompromissförslag som vi vill rösta nej till.

Regeringens bedömning är att förslaget möjliggör för både ökad fiskekapacitet och mer än en fördubbling av EHFF-medel som medlemsstaterna kan nyttja till kapacitetsrelaterade åtgärder.

Detta ligger inte i linje med internationella åtaganden som EU har ställt sig bakom gällande Agenda 2030, och regeringen anser därmed att Sverige inte kan stödja kompromissförslaget som det rumänska ordförandeskapet har tagit fram för en överenskommelse den 18 juni.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Meddelande om läget avseende den gemensamma fiskeripolitiken och samrådet om fiskemöjligheterna för 2020.

Anf. 103 Statssekreterare PER CALLENBERG:

Fru ordförande! Vi hade bra diskussioner under överläggningen i utskottet i går. Därför har jag inför i dag ändrat i regeringens ståndpunkt. Jag inleder därför för tydlighetens skull med att läsa upp de förändringar som vi har gjort. Ståndpunkten lyder nu:

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den reformerade gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Vad gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning, att reformens mål om landningsskyldighet möjliggörs, att kontroller skärps för att säkerställa att kvoterna efterlevs av alla medlemsstater och att den vetenskapliga rådgivningen utgör grunden för besluten.

Mot denna bakgrund anser regeringen att det är angeläget att kommissionen presenterar ett meddelande som dels redogör för måluppfyllelsen

av den gemensamma fiskeripolitiken vad gäller fiskemöjligheter, dels bidrar till en ökad transparens och framförhållning avseende kommande förordningsförslag om fiskemöjligheter för 2020.

Med tanke på den akuta situation som råder i Östersjön anser regeringen dessutom att kommissionen bör vidta så kallade nödgärder för torsken i form av ett stopp för fiske efter torsk från östra beståndet redan under 2019.

Regeringen vill också att det vidtas långsiktiga åtgärder som gynnar torskens återhämtning. Det handlar bland annat om åtgärder för att minska övergödning, föroreningar och förekomst av invasiva arter samt utveckling och krav på användning av selektiva fiskeredskap.

Detta är alltså den uppdaterade ståndpunkten.

Anf. 104 JOHN WIDEGREN (M):

Fru ordförande! Jag tackar statssekreteraren för ert tillmötesgående. Det känns väldigt bra. Jag tycker att diskussionerna i går i utskottet blev nästan lite för korthuggna, eftersom tiden inte räckte till. Det kändes ändå som att detta var intentionerna i diskussionerna.

Det känns ändå bra när vi kan ta vara på det som finns när det gäller vetenskap och forskning i fråga om detta och att vi i Sverige ändå går före och visar att vi är de som bryr oss mest om Östersjön och att vi tar huvudansvaret. Därför känns det fantastiskt bra att ståndpunkten ändras lite grann och att det är detta som gäller. Jag tackar därför så mycket för detta.

Anf. 105 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Fru ordförande! Jag tackar statssekreteraren för att ni har tillmötesgått det som vi framförde i utskottet. Det är viktigt att vi, precis som John Widegren sa, går före och visar att Sverige är ett föregångsland.

När det gäller att få igenom dessa nödgärder är det EU-kommissionen som har initiativrätten. Där måste vi vara mycket tydliga mot dem. Därför tycker jag att det är jättebra att ni har gått med på de ändringar som vi diskuterade i miljö- och jordbruksutskottet i går, även om det var tidsbrist. Jag vill bara tacka för att ni har gått oss till mötes i fråga om detta.

Anf. 106 KAROLINA SKOG (MP):

Fru ordförande! Jag tackar statssekreteraren för föredragningen. Jag tackar även för denna dynamik. Det är väl så här som det ska fungera när det fungerar bra och när vi är överens. Vi kan bli tydligare där. Men jag är otroligt glad över att vi har denna stora konsensus kring att vi måste agera för att rädda Östersjön och att vi ska basera agerandet både på hemmaplan och i EU på forskning.

Anf. 107 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru ordförande! Jag vill tacka statssekreteraren och regeringen för att ståndpunkten är ändrad och bättre, som vi också ser det. Vi anser att det är bra med tydlighet. Och denna position är tydligare än tidigare.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Anf. 109 Statssekreterare PER CALLENBERG:

Fru ordförande! Låt mig inleda med att vi efter även här goda diskussioner i utskottet förändrat ståndpunkten och tagit in en skrivning om stärkt konkurrenskraft på samma sätt som vi tidigare har sagt.

När det gäller CAP:en har ordförandeskapet haft ambitionen att nå en partiell allmän inriktning vid junirådet. Men efter avstämningar med kommissionen och med ett flertal medlemsstater har man landat i att det inte finns något stöd i nuläget för en allmän inriktning på junimötet.

Ordförandeskapet har därför valt att lägga fram en framstegsrapport i stället. Syftet med rapporten är att beskriva läget i förhandlingarna och vilka utestående frågor som finns. Framstegsrapporten är ordförandeskapets egen rapport, och den ska inte antas vid rådsmötet. Ett utkast till framstegsrapport presenterades vid den särskilda jordbrukskommittén den 11 juni.

Det rumänska ordförandeskapet har lyckats föra diskussionen framåt på flera områden. Samtidigt finns det en del frågor kvar som behöver diskuteras innan man kan komma fram. Några av de frågor som behöver diskuteras mer är den gröna arkitekturen, grundvillkoren, sektorsåtgärderna och förvaltningsmodellen.

För den gröna arkitekturen och grundvillkoren behövs det ytterligare diskussioner för att hitta balansen mellan hur vi kan stärka miljö- och klimatambitioner och samtidigt hitta ett system som fungerar effektivt i varje land.

När det gäller sektorsåtgärderna finns det en risk att de föreslagna ändringarna leder till en politik som är mindre marknadsorienterad än den vi har i dag. Då är det viktigt att regeringen är aktiv på detta område för att så långt som möjligt värna marknadsorienteringen i CAP:en.

Regler som rör den nya förvaltningsmodellen diskuteras fortfarande på teknisk nivå. Här kommer det att krävas ytterligare förhandlingsarbete för att komma fram till en modell som kan fungera i praktiken. Här gäller det att få alla detaljer på plats, för det finns många jävlar i detaljerna.

Regeringen anser att ordförandeskapets framstegsrapport i huvudsak speglar de diskussioner som pågått och på ett bra sätt redogör för vad som återstår i förhandlingarna. Det finns dock vissa delar där regeringen inte delar ordförandeskapets slutsatser och där jag bedömer att rapporten inte är uttömmande. Ett exempel är att ordförandeskapet bedömer att en lämplig kompromiss för produktionskopplade stöd är något som minst motsvarar nuvarande nivå. Det är inte i linje med ökad marknadsorientering.

Sverige ska fortsätta att vara en aktiv röst för en CAP som är marknadsorienterad, som har effektiva miljö- och klimatåtgärder och som har sin utgångspunkt i förenkling. Vi behöver vara konstruktiva och förhandlingsbara hela vägen fram till en slutlig överenskommelse.

Anf. 110 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru ordförande! Jag tackar statssekreteraren för redogörelsen.

Låt mig först säga att vi vidhåller vår avvikande mening om indikatorer, som jag har anmält vid tidigare möten i EU-nämnden,

2018/19:38
14 juni

eftersom den är relevant även i detta sammanhang. I övrigt har vi ingen ny avvikande mening.

Vi vill tacka regeringen för att man uppmärksammar och driver många viktiga frågor i de svenska ståndpunkterna.

Jag vill särskilt lyfta fram två ståndpunkter. Vi glada att man är tydlig med att grundvillkoren ska förändras så att små avvikelser som inte innebär allvarliga risker inte ska leda till kraftiga sanktioner. Det var den ena ståndpunkten.

Den andra positiva ståndpunkten som vi särskilt vill lyfta fram är att Sverige ska verka för en möjlighet att ersätta lantbrukare för åtgärder på djurvälårsområdet även i de fall då åtgärderna kan vara en del av nationell lagstiftning. För Sverige framgång i detta kan det möjliggöra att landets lantbrukare kan få ersättning för det beteskrav som vi har i svensk lagstiftning.

Anf. 111 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag tackar statssekreteraren för föredragningen. Vi välkomnar att också konkurrenskraft har kommit in ståndpunkten. Eftersom det fördes till vore det intressant att höra statssekreteraren lägga ut texten lite grann om på vilket sätt regeringen avser att driva just frågan om stärkt konkurrenskraft.

Anf. 112 JOHN WIDEGREN (M):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för en bra föredragning och bra ståndpunkter.

Jag har en fundering på punkten om djurvälårs. I Sverige ligger vi långt fram här, och vi har varit väldigt duktiga sedan vi för 30–40 år sedan bestämde oss för att bli världens renaste och bästa jordbruk.

Det finns ju länder som ligger lite på efterkälken när det gäller djurvälårs. Hur går diskussionen när detta lyfts upp på EU-nivå? Jag tror att skillnaderna är stora i djurvälårs, och många skulle kunna få stora bekymmer om en sådan här punkt går igenom. För Sveriges del är det givetvis jättebra.

Tidigare hörde vi statsrådet Hans Dahlgren säga att man i budgetdiskussionerna öppnar för att produktionskoppla ännu mer stöd. Där vi vill koppla till miljö- och klimatåtgärder i pelare 2 öppnar man i denna box för att plocka stöd åt motsatt håll, alltså att det ska ges möjlighet att produktionskoppla ännu mer. Det skulle leda till stora konkurrensnedsättningar för svenskt jordbruk. Samtidigt anar jag vilka länder som vill göra detta och att det är viktigt för dem.

Ser statssekreteraren att detta är en väg framåt för oss och att vi kommer att kunna styra mer mot miljö- och klimatåtgärder och mindre mot produktionskopplat? Eller är denna diskussion att stånga sig i väggen?

Anf. 113 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag tycker att regeringen har en bra grundhållning i frågan. Jag har dock några frågor, bland annat samma som gällde pelare 1 och pelare 2. Vi menar att pelare 1 skulle kunna försvinna helt och att man har bara pelare 2 kvar. Hur ser regeringen på det, och vad driver regeringen?

Hur ser regeringen på att det finns länder som anser att småföretag ska undantas från miljö- och djurvälårskrav? Jag vet inte om jag har uppfattat det rätt, men om det stämmer, hur ser regeringen på det?

Vänsterpartiet har också drivit att det ska finnas ett takbelopp, alltså ett max för hur stora bidrag ett enskilt företag kan ta emot. Vi ska inte ha ett jordbrukssystem som gynnar de stora. Vad driver regeringen där?

Jag har också en fråga om djurvälzfärden. Hur kommer det att följas upp? Finns det en plan inom EU för hur man ska fasa ut subventioner till djur- och miljöskadlig animalieindustri?

Anf. 114 JOHN WIDEGREN (M):

Jag vill få med två saker som jag glömde. Det ena gäller just takbelopp, vilket vi också talade om utskottet i går. Det är viktigt att vi inte driver linjen om takbelopp eftersom det kommer att leda till mer administration och byråkrati då företagen kommer att välja att dela sig i mindre företag för att undgå takbeloppet.

På sikt ska vi givetvis fasa ut de produktionskopplade stöden, men låt mig problematisera lite kring det. I dag är nötkreaturstödet ett produktionskopplat stöd, och tar man ensidigt bort detta stöd kommer svenska hag- och betesmarker att drabbas hårt eftersom antalet betesdjur kommer att minska, något som slår direkt mot den biologiska mångfalden.

Anf. 115 Statssekreterare PER CALLENBERG:

Fru ordförande! Låt mig börja med Annika Qarlssoon och konkurrenskraften. Det är rätt tydligt. Det är kopplat till resolutionen om kopplade stöd och annat som kommit upp i senare frågor. Det vi kan göra i dessa diskussioner är att försöka trycka bort så mycket fokus som möjligt från pelare 1 och kopplade stöd och lyfta in det i pelare 2 och på olika sätt få till åtgärder för såväl klimat och miljö som konkurrenskraft, utveckling och innovation – det som vi ägnar oss åt i landsbygdsprogrammet innevarande period. Det är det främsta verktyget för stärkt konkurrenskraft.

Jag skulle även säga att djurvälzfärden är en viktig del. De svenska lantbrukarna ligger före och gör fantastiska saker som gör att vi är världsledande inom djurvälzfärd, men det blir också dyrare produktionskostnader. Kan vi på något sätt få ersättning för detta skulle vi självklart stärka konkurrenskraften; det är inte tu tal om det.

Precis som andra ledamöter nämnt är djurvälzfärden en viktig men svår fråga. Vi driver hårt vår position att djurvälzfärden ska vara mer framträdande i den nya CAP:en. Det finns några likasinnade, men de är inte särskilt många. I förhandlingarna har det inte än så länge resulterat i några förslag till förändrade regler, vilket är illavarslande i detta läge. Vi kommer att fortsätta att arbeta på lösningar, men min bedömning är att vår bästa möjlighet att få gehör för djurvälzfärdsfrågorna är när rådet ska börja diskutera reformen med Europaparlamentet. Det går nämligen trögt i förhandlingarna vad gäller dessa frågor.

Angående det som ledamoten Sztamari Waldau tog upp om pelare 2 och om vi är beredda att stryka pelare 1: Jag tror att den skrivning vi har är bra om att vi på sikt vill fasa ut kopplade stöd. I ett läge då hela vinsten i lantbruksföretaget är lika stor som EU-stödet vill man inte ta bort det över ett år. Samtidigt måste vår långsiktiga ambition ytterst vara att pengarna för produktion inte ska komma från skattebetalningar utan från marknaden och det man betalar i affären. Det handlar alltså om en långsiktig utfasning av kopplade stöd.

Sverige kommer att behöva vara konstruktiva i den dialogen, och vi driver på så hårt vi kan. Vi kommer inte att bli av med de kopplade stöden, men vi måste se till att de kopplade stöd som ändå blir är så bra som möjligt. Det kan exempelvis betyda att vi försöker styra dem mot proteingrödor i stället för andra grödor eller liknande åtgärder.

Vi vill inte ha något takbelopp i Sverige. Det är opraktiskt för oss, och när man räknar på det ser man att det inte skulle göra någon betydande skillnad – förutom att det skulle leda till väldigt stora administrativa kostnader. Detta har vi framfört.

Frågan om takbelopp avgörs dock inte vid det här tillfället utan kommer in i förhandlingen om den fleråriga budgetramen, MFF:en. Takbeloppet är alltså föremål för en senare diskussion.

Ska små företag undantas från grundvillkoren? Vi förstår att många små lantbrukare har svårt att klara av detta. Det här går dock in i den stora diskussionen om förvaltningsmodellen och grundvillkoren och att göra det så enkelt som möjligt i hela modellen. Det gäller att få denna modell att hålla för både små och stora företag, och lyckas vi få till förenklingar är vi ändå en bra bit på väg.

Jag tror att jag har kommenterat allt nu men är givetvis redo att svara på fler frågor.

Anf. 116 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag fick nog inte svar på alla frågor, men eftersom det rör sig om en framstegsrapport återkommer vi när det blir skarpare läge.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Det går också bra att vid tillfälle ställa frågorna i miljö- och jordbruksutskottet.

På dagordningen är detta egentligen en informationspunkt. Regeringen förväntar sig dock en diskussion och har därför önskat att få en svensk ståndpunkt med sig, och det ska vi ta beslut om.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. Hade Sverigedemokraterna en avvikande mening eller inte?

Anf. 118 STAFFAN EKLÖF (SD):

Jo. För tydlighetens skull: Det är samma avvikande mening som vi har anmält tidigare om indikatorer, som inte tas upp i den nya. Men det är förvisso en avvikande mening.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

De indikatorerna ska väl inte diskuteras på det här mötet?

Anf. 120 Statssekreterare PER CALLENBERG:

Inte specifikt. Naturligtvis ryms allt inom en diskussion, men inte specifikt.

Anf. 121 ORDFÖRANDEN:

Men Sverigedemokraterna önskade att det skulle diskuteras mötet? Är det rätt uppfattat?

2018/19:38
14 juni

Anf. 122 STAFFAN EKLÖF (SD):
Ja.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:
Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.
Finns det något att säga på Övriga frågor?

Anf. 124 Statssekreterare PER CALLENBERG:
Fru ordförande! Nej, jag har inget att tillägga på övriga frågor.

Anf. 125 ORDFÖRANDEN:
Vi tackar för i dag och önskar trevlig helg när det kommer.

§ 1 Val av andre vice ordförande

.....1

§ 2 Utrikes frågor gemensam session utrikes- och

försvarsministrar2

Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....2

Anf. 2 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)2

Anf. 3 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)3

Anf. 4 PÅL JONSON (M).....3

Anf. 5 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....4

Anf. 6 MARKUS WIECHEL (SD).....4

Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C).....4

Anf. 8 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....5

Anf. 9 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)5

Anf. 10 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)6

Anf. 11 PÅL JONSON (M).....6

Anf. 12 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)6

Anf. 13 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)7

Anf. 14 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)7

Anf. 15 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....7

Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....8

§ 3 Utrikes frågor

.....9

Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....9

Anf. 18 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)9

Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....9

Anf. 20 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)9

Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....9

Anf. 22 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)9

Anf. 23 MARKUS WIECHEL (SD).....10

Anf. 24 PÅL JONSON (M).....10

Anf. 25 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....10

Anf. 26 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)10

Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....11

Anf. 28 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....11

Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....12

Anf. 30 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)12

Anf. 31 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....12

Anf. 32 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)12

Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....12

Anf. 34 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)13

Anf. 35 MARKUS WIECHEL (SD).....13

Anf. 36 ROBERT HALEF (KD).....13

Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....14

Anf. 38 PÅL JONSON (M).....14

Anf. 39 ROBERT HALEF (KD).....14

Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....14

Anf. 41 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)14

Anf. 42 ORDFÖRANDEN.....15

Anf. 43	ROBERT HALEF (KD)	15
Anf. 44	ORDFÖRANDE	15
Anf. 45	MARKUS WIECHEL (SD)	15
Anf. 46	ORDFÖRANDE	16
Anf. 47	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	16
Anf. 48	ORDFÖRANDE	16
§ 4 Allmänna frågor		17
.....		17
Anf. 49	ORDFÖRANDE	17
Anf. 50	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	17
Anf. 51	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	17
Anf. 52	TINA ACKETOFT (L)	18
Anf. 53	PYRY NIEMI (S)	18
Anf. 54	ROBERT HALEF (KD)	18
Anf. 55	MARTIN KINNUNEN (SD)	19
Anf. 56	ANNIKA QARLSSON (C)	19
Anf. 57	PYRY NIEMI (S)	19
Anf. 58	PÅL JONSON (M)	19
Anf. 59	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	20
Anf. 60	ROBERT HALEF (KD)	21
Anf. 61	JAN ERICSON (M)	21
Anf. 62	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	21
Anf. 63	ORDFÖRANDE	22
§ 5 Allmänna frågor		23
.....		23
Anf. 64	ORDFÖRANDE	23
Anf. 65	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	23
Anf. 66	ORDFÖRANDE	23
Anf. 67	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	23
Anf. 68	TINA ACKETOFT (L)	24
Anf. 69	ILONA SZATMARI WALDAU (V)	24
Anf. 70	ROBERT HALEF (KD)	25
Anf. 71	JOHN WIDEGREN (M)	25
Anf. 72	JAN ERICSON (M)	25
Anf. 73	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	25
Anf. 74	TINA ACKETOFT (L)	26
Anf. 75	ANNIKA QARLSSON (C)	26
Anf. 76	ILONA SZATMARI WALDAU (V)	26
Anf. 77	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	26
Anf. 78	ORDFÖRANDE	27
Anf. 79	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	27
Anf. 80	ANNIKA QARLSSON (C)	29
Anf. 81	PÅL JONSON (M)	29
Anf. 82	ROBERT HALEF (KD)	29
Anf. 83	ORDFÖRANDE	29
Anf. 84	ROBERT HALEF (KD)	30
Anf. 85	ORDFÖRANDE	30
Anf. 86	MARTIN KINNUNEN (SD)	30
Anf. 87	ROBERT HALEF (KD)	30
Anf. 88	ORDFÖRANDE	30

Anf. 89	ILONA SZATMARI WALDAU (V)	30
Anf. 90	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	30
Anf. 91	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 92	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	31
Anf. 93	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 94	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	31
Anf. 95	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 96	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	32
Anf. 97	ORDFÖRANDEN	32

§ 6 Jordbruk och fiske

.....		33
Anf. 98	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 99	Statssekreterare PER CALLENBERG	33
Anf. 100	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 101	Statssekreterare PER CALLENBERG	33
Anf. 102	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 103	Statssekreterare PER CALLENBERG	34
Anf. 104	JOHN WIDEGREN (M)	35
Anf. 105	KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	35
Anf. 106	KAROLINA SKOG (MP)	35
Anf. 107	STAFFAN EKLÖF (SD)	35
Anf. 108	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 109	Statssekreterare PER CALLENBERG	36
Anf. 110	STAFFAN EKLÖF (SD)	36
Anf. 111	ANNIKA QARLSSON (C)	37
Anf. 112	JOHN WIDEGREN (M)	37
Anf. 113	ILONA SZATMARI WALDAU (V)	37
Anf. 114	JOHN WIDEGREN (M)	38
Anf. 115	Statssekreterare PER CALLENBERG	38
Anf. 116	ILONA SZATMARI WALDAU (V)	39
Anf. 117	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 118	STAFFAN EKLÖF (SD)	39
Anf. 119	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 120	Statssekreterare PER CALLENBERG	39
Anf. 121	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 122	STAFFAN EKLÖF (SD)	40
Anf. 123	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 124	Statssekreterare PER CALLENBERG	40
Anf. 125	ORDFÖRANDEN	40